ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1952

Vyhlásené: 29.02.1952 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**2.**

**Vládne nariadenie**

zo dňa 15. januára 1952,

**ktorým sa vydáva železničný prepravný poriadok.**

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 24 ods. 1 zákona č. 97/1950 Sb., o dráhach: Železničný prepravný poriadok.

## Prvá časť.
## Všeobecné ustanovenia.

### § 1.
### Rozsah platnosti.

(1) Železničný prepravný poriadok (ŽPP) platí pre prepravu na všetkých celoštátnych železniciach. Pre prepravu na miestnej železnici platí tento poriadok iba vtedy, ak nebol pre ňu vydaný osobitný prepravný poriadok.

(2) Pre medzinárodnú prepravu platí tento poriadok len potiaľ, pokiaľ nie je upravená osobitnými predpismi.

### § 2.
### Plánovaná preprava a prepravná povinnosť.

(1) Železnica je povinná splniť úlohy uložené jej jednotným hospodárskym plánom.

(2) Železnica je preto povinná vykonať prepravu:

a) ak je predvídaná v prepravnom pláne;

b) ak je vyhovené prepravným podmienkam;

c) ak je preprava možná pravidelnými zariadeniami prepravnými;

d) ak nebránia preprave okolnosti, ktoré železnica nemohla odvrátiť ani zdolať;

e) ak nie je preprava zakázaná.

(3) Prepravu, ktorá nie je v prepravnom pláne predvídaná, je povinná železnica vykonať, ak sú splnené podmienky odseku 2 písm. b) až e) a ak nebráni takej preprave vykonávanie prepráv, predvídaných prepravným plánom.

(4) Železnica je povinná prijať na prepravu len také zásielky, s prepravou ktorých možno ihneď začať.

(5) Železnica môže prepravu dojednanú podľa ustanovení tohto poriadku obstarať buď celkom alebo po časti cesty iným dopravným prostriedkom; ustanovenia tohto poriadku platia pre celú prepravu.

(6) Ak to vyžaduje plnenie jednotného hospodárskeho plánu alebo iný všeobecný záujem alebo naliehavé potreby prevádzky, môže železnica

a) prechodne prevádzku celkom alebo čiastočne zastaviť,

b) prechodne zastaviť príjem niektorých zásielok na prepravu alebo ich prijímať len za určitých podmienok.

Také opatrenie musí byť schválené dopravným správnym úradom a uverejnené tarifnou vyhláškou alebo výveskou na stanici; nenadobúda účinnosť pred uverejnením.

(7) Železnica je povinná nahradiť škodu, ktorú spôsobila tým, že neoprávnene odmietla uzavrieť prepravnú smluvu.

### § 3.
### Priama preprava.

Železnica je povinná uzavrieť prepravnú smluvu z hocktorej stanice do hocktorej stanice, ak sú tieto stanice pre žiadanú prepravu zariadené a otvorené (výpravná oprávnenosť staníc). Výpravnú oprávnenosť staníc určuje tarifa.

### § 4.
### Tarify.

(1) Železnica je povinná sostaviť tarify, z ktorých musia byť zrejmé podmienky pre prepravu, ako aj podmienky pre určenie výšky prepravného a cestovného.

(2) Pri sostavovaní taríf je železnica povinná spravovať sa jednotným hospodárskym plánom, predpismi o tvorbe cien a zásadami podnikového hospodárenia.

(3) Platnosť taríf a ich zmien je podmienená schválením dopravného správneho úradu a ich riadnym uverejnením, pokiaľ zákonné ustanovenia nepredpisujú inak. Tarify pre vnútornú službu železnice, štátnu správu, na účely sociálne, výchovné alebo vzdelávacie nemusia sa uverejniť.

### § 5.
### Platidlá.

Okrem zákonných platidiel tuzemských prijíma železnica v staniciach, v ktorých je to podľa jej uváženia potrebné, aj zákonné platidlá cudzozemské. Železnica vyhlási v staniciach výveskou, ktoré cudzozemské platidlá prijíma a za aký kurz.

### § 6.

Poriadkové predpisy.

(1) Spory medzi cestujúcimi a spory medzi občianstvom a železničnými zamestnancami urovná predbežne v stanici železničný zamestnanec poverený dozorom, za cesty sprievodca vlaku alebo podľa potreby vlakvedúci.

(2) Sťažnosti vybaví železnica čo najskôr.

## Druhá časť.
## Preprava tovaru.

### § 7.
### Predmety vylúčené z prepravy.

(1) Z prepravy sú vylúčené:

a) predmety výbuchom nebezpečné a samozápalné látky; tarifa môže dovoliť prepravu takých predmetov a látok len vtedy, ak určuje pre ňu osobitné podmienky (§ 48);

b) látky horľavé, jedovaté, žieravé, hnilobné, zapáchajúce a vzbudzujúce odpor, avšak len vtedy, ak určuje tarifa pre ich prepravu osobitné podmienky (§ 48) a ak nie sú tieto podmienky splnené;

c) predmety, ktorých preprava je zakázaná osobitnými predpismi.

(2) Tarifa určuje, ako postupuje železnica, ak prijala na prepravu predmety vylúčené z prepravy.

### § 8.
### Nákladný list.

(1) Odosielateľ je povinný odovzdať s každou zásielkou nákladný list, ktorý ju sprevádza. Tarifa určuje vzorce nákladných listov, povinné, poprípade dovolené zápisy v nákladných listoch a spôsob ich vyplňovania.

(2) K nákladnému listu je dovolené pripojiť len listiny, ktoré sú predpísané alebo dovolené týmto poriadkom, tarifou, colnými alebo inými predpismi alebo osobitným opatrením železnice.

(3) Nákladné listy, v ktorých sa prepisovalo, prelepovalo, vymazávalo alebo vyškrabávalo, železnica odmietne. Opravy možno vykonať prečiarnutím pôvodných údajov, ak odosielateľ svojím podpisom opravu potvrdí, a ak ide o opravu počtu kusov alebo váhy, ak opravené množstvo zapíše aj slovami. Opravovať sumu dobierky alebo udanej ceny nie je dovolené.

(4) O tom, kto nákladný list odovzdal, platí, že ho odosielateľ splnomocnil zmeniť alebo doplniť jeho zápisy v nákladnom liste, ako aj vykonať všetky úkony, ktoré sa týkajú uzavretia prepravnej smluvy.

(5) Odosielateľ zodpovedá za svoje zápisy v nákladnom liste; postihujú ho všetky následky vyplývajúce z toho, že jeho zápisy sú nesprávne, nepresné, neúplné alebo že sú zapísané v nákladnom liste na inom mieste, než ktoré je pre ne určené.

### § 9.
### Vozňová a kusová zásielka.

(1) Vozňová zásielka je zásielka, ktorú železnica prijíma a vydáva ako celok podľa čísla vozňa zapísaného do nákladného listu.

(2) Kusová zásielka je zásielka, ktorú železnica prijíma a vydáva podľa kusov zapísaných do nákladného listu.

(3) Podrobnejšie ustanovenia obsahuje tarifa.

### § 10.
### Nákladný tovar a rýchlotovar. Preprava osobitne dohovorená.

(1) Železnica prijíma vozňovú zásielku ako nákladný tovar alebo ako rýchlotovar; tovar osobitne vymenovaný v tarife prijíma železnica na prepravu iba ako rýchlotovar, ak ide o vozňovú zásielku, inak ako spešninu (§ 69). Kusovú zásielku prijíma železnica iba ako nákladný tovar.

(2) Ak odosielateľ si praje, aby železnica prepravila vozňovú zásielku v osobitne dohovorenej dodacej lehote, musí podať takú zásielku nákladným listom pre rýchlotovar a zapísať do neho podľa predchádzajúceho dohovoru s odosielacou stanicou svoj návrh, napr. „dodať zásielku najneskoršie dňa ... (do hodiny ...)“. Ustanovenie § 40 ods. 2 tým nie je dotknuté.

(3) Za prepravu v osobitne dohovorenej dodacej lehote vyberá železnica zvýšené dovozné určené tarifou, a to i vtedy, ak nie je dohovorená dodacia lehota kratšia než dodacia lehota všeobecne určená týmto poriadkom (§ 24 ods. 2).

### § 11.
### Plánovanie potreby vozňov a ich objednávka.

(1) Pre vozňovú zásielku treba objednať vozeň. Objednávku vozňa prijíma stanica podľa schváleného prepravného plánu. Objednávku vozňa na prepravu neplánovanú môže železnica odmietnuť.

(2) Mesačnú potrebu vozňov zodpovedajúcu schválenému prepravnému plánu treba rozvrhnúť na každý týždeň a v týždňoch na každý deň pokiaľ možno rovnomerne. Ak nebude objednaný na týždeň pomerný počet vozňov, nie je železnica povinná na budúci a ďalší týždeň prijať objednávku zväčšenú o počet vozňov neobjednaných v predchádzajúcich týždňoch toho istého hospodárskeho mesiaca.

(3) Objednávka vozňov musí byť urobená vždy na týždeň začínajúci pondelkom a končiaci nedeľou, a to najneskoršie do štvrtka (včítane) predchádzajúceho týždňa. Ak prijme stanica výnimočne objednávku vozňa po tomto čase, zaplatí objednávateľ vedľajší poplatok určený tarifou.

(4) Vozeň treba objednať v stanici, v ktorej sa má nakladať.

(5) Železnica nie je povinná nahradiť škodu vzniknutú tým, že vozeň z prevádzkových dôvodov neprichystala; železnica je však povinná na žiadosť objednávateľa tovar zadarmo uložiť (§ 22), ak mu nepodala včas správu o tom, že vozeň nebol prichystaný.

(6) Ak odvolal objednávateľ objednávku vozňa alebo ak nepoužil prichystaný vozeň, bez odvolania objednávky, zaplatí vedľajší poplatok určený tarifou.

(7) Tarifa určuje, ako postupuje železnica, ak bola v objednávke udaná iná stanica, než do ktorej sa zásielka podáva, alebo iný tovar, než aký je nakladaný, alebo ak upustil odosielateľ od podania zásielky na prepravu, keď už časť alebo všetok tovar naložil.

(8) Tarifa určuje odchýlky od ustanovení odsekov 2 až 7 pre prípady, keď boli uzavreté hospodárske zmluvy v doprave.

### § 12.
### Nakladanie vozňovej zásielky.

(1) Vozňovú zásielku nakladá odosielateľ.

(2) Než odosielateľ začne nakladať, je povinný sa presvedčiť, či sa vozeň hodí na prepravu podávaného tovaru a či nemá zjavné chyby, pre ktoré by mohlo dôjsť ku škode na zásielke. Ak zistí odosielateľ také chyby alebo ak ho upozorní stanica na ne, môže prichystaný vozeň odmietnuť. Ak ho neodmietne, je povinný urobiť také opatrenia na zásielke alebo na vozni, aby k škode nedošlo. Vedľajší poplatok za odrieknutie vozňa, ktorý určuje tarifa, v tomto prípade stanica nevyberá. Na želanie odosielateľa stanica dovolí, ak stačí miesto, uložiť tovar na staničných priestranstvách alebo v skladišti zadarmo (§ 22).

(3) Odosielateľ je povinný zásielku tak zabezpečiť, aby nepoškodila vozeň a neohrožovala bezpečnosť.

(4) Odosielateľ zodpovedá, ak nemá vinu železnica, za škody, ktoré vzniknú na zásielke, na vozni, použitom náradí a pod. nakladaním alebo chybným naložením. Ak použije odosielateľ so súhlasom stanice pri nakladaní železničné zariadenie, zodpovedá železnica za škody spôsobené na zásielke chybnosťou tohto zariadenia.

(5) Železnica je oprávnená vybrať za poškodenie vozňa alebo použitého náradia popri náhrade škody ešte sumu až do trojnásobku náhrady, ak sa opakuje poškodenie vozňov tým istým odosielateľom, alebo ak spôsobil odosielateľ hrubým zaobchádzaním škodu väčšieho rozsahu na jednotlivom vozni.

### § 13.
### Preprava vo vozňoch krytých alebo otvorených. Plachty.

(1) Železnica prepravuje tovar vo vozňoch krytých, otvorených alebo vo vozňoch otvorených prikrytých plachtami, a to podľa ustanovení tohto poriadku, tarify a podľa ustanovení colných alebo iných predpisov.

(2) Odosielateľ môže podľa svojej voľby navrhnúť, ak tomu nebránia ustanovenia tohto poriadku, tarify a colných alebo iných predpisov, prepravu vo vozni krytom alebo otvorenom. Bližšie podmienky určuje tarifa.

(3) Plachty na prikrytie tovaru na otvorených vozňoch dodá odosielateľ. Tarifa určuje, či dodá plachty železnica a za akých podmienok tak urobí.

### § 14.
### Preprava vo vozňoch zvláštnej stavby, vo vozňoch zvlášť zariadených patriacich železnici a vo vozňoch súkromných.

(1) Podmienky pre prepravu vo vozňoch zvláštnej stavby (špeciálnych) a vo vozňoch zvlášť zariadených patriacich železnici určuje tarifa.

(2) Pre prepravu tovaru vo vozňoch, ktoré podľa osobitnej smluvy (zaraďovacej smluvy) boly zaradené do vozňového parku ktorejkoľvek železnice (súkromné vozne), ako aj pre prepravu prázdnych súkromných vozňov platia ustanovenia tejto časti, pokiaľ tarifou nie je ustanovené inak.

(3) Súkromný vozeň musí byť označený značkou P v obdĺžniku alebo S v krúžku. Túto značku a domovskú stanicu vozňa je odosielateľ povinný zapísať do nákladného listu prázdneho i naloženého súkromného vozňa.

(4) Odosielateľ je povinný sa postarať o obsluhu zvláštnych zariadení vozňa.

### § 15.
### Využitie vozňa odosielateľom.

(1) Odosielateľ je povinný pri vozňovej zásielke tovaru, pre ktorý je tarifou určená určitá váha pre využitie vozňa, naložiť vozeň až do určenej váhy. Pri ostatnom tovare treba naložiť vozeň až do dovolenej medze jeho zaťaženia alebo využiť ložný priestor vozňa. Tarifa určuje výnimky.

(2) Ak prijala železnica na prepravu vozňovú zásielku, pri ktorej odosielateľ vozeň nevyužil, môže tarifa určiť, že železnica je oprávnená vybrať vedľajší poplatok za každých už začatých 1.000 kg váhy, ktoré chýbajú do váhy, ktorou mal byť vozeň využitý alebo aspoň do ložnej váhy vozňa.

(3) Vedľajší poplatok za nevyužitie vozňa je povinný zaplatiť odosielateľ. Prijímateľ zásielky je povinný zaplatiť ho iba vtedy, ak prijal nákladný list, v ktorom je vedľajší poplatok zaznamenaný.

(4) Ak nevyužil odosielateľ vozeň, môže sa do vozňa priložiť aj zásielka iná.

### § 16.
### Zaťaženie vozňa. Preťaž. Prekročenie osového tlaku.

(1) Naložiť vozňovú zásielku na vozeň nad určenú medzu jeho zaťaženia nie je dovolené. Medza zaťaženia vozňa sa určuje podľa nápisu na vozni. Ak je na vozni iba jeden nápis, je ním údaj ložnej váhy a vozeň nesmie byť zaťažený viac než 5 % nad túto váhu. Ak sú na vozni dva nápisy, sú nimi údaj ložnej váhy a únosnosti a vozeň nesmie byť zaťažený nad únosnosť napísanú na vozni. V záujme prevádzky, ale bez ujmy jej bezpečnosti, môže tarifa dovoliť, aby bol vozeň zaťažený nad takto určené medze.

(2) Zaťaženie vozňa nesmie prekročiť osový tlak dovolený na tratiach, po ktorých má byť zásielka prepravená. Železnica oznámi odosielateľovi osový tlak najneskoršie do času, než sa začne nakladať. Za prekročenie osového tlaku zodpovedá odosielateľ. Tarifa môže určiť rovnaké podmienky pre dodržovanie iných váhových obmedzení platných pre určité trate.

(3) Ak bolo zistené, že bola prekročená medza zaťaženia vozňa, môže železnica vzniknutú preťaž na nebezpečenstvo odosielateľa vyložiť; odosielateľa zároveň vyzve, aby navrhol, ako postupovať s preťažou. V odosielacej stanici môže tiež železnica vyzvať odosielateľa, aby preťaž sám vyložil. Hotové výdavky železnice viaznu na zásielke. Bližšie ustanovenia obsahuje tarifa.

(4) Ak bolo zistené, že bol prekročený osový tlak, postupuje železnica obdobne podľa ustanovení odseku 3, pokiaľ tarifa neustanovuje inak.

### § 17.
### Lehoty pre podávanie zásielok. Ohlásenie podania kusovej zásielky.

(1) Vozňovú zásielku je odosielateľ povinný naložiť na mieste určenom železnicou a podať ju na prepravu v nakladacej lehote určenej tarifou alebo výveskou na stanici.

(2) Ak nepodal odosielateľ zásielku v nakladacej lehote, vyberie železnica zdržné, ktoré určuje tarifa.

(3) Železnica môže vyhlásiť, že nakladacia lehota neplynie v dňoch pracovného pokoja.

(4) Ak je nakladacia lehota prekročená, môže železnica zásielku na trovy a nebezpečenstvo odosielateľa vyložiť a uskladniť. Ak tak urobí, podá odosielateľovi na jeho trovy správu.

(5) Kusovú zásielku prijme železnica na prepravu - ak nie je vývеskou na stanici určené inak - len po predchádzajúcom ohlásení podania a po udelení súhlasu železnicou. Podrobnosti určuje tarifa.

(6) Kusovú zásielku je odosielateľ povinný odovzdať železnici na mieste ňou určenom. Podanie musí byť ukončené v lehote určenej tarifou. Ak prekročil odosielateľ túto lehotu (lehotu oslobodenú od skladištného), vyberie železnica skladištné podľa ustanovení tarify.

(7) Lehota oslobodená od skladištného neplynie v dňoch pracovného pokoja.

(8) Ak to vyžadujú naliehavé potreby prevádzky, môže železnica zdržné alebo skladištné zvýšiť. Toto opatrenie musí byť schválené dopravným správnym úradom a uverejnené tarifnou vyhláškou alebo vývеskou na stanici; nenadobúda účinnosť pred uverejnením.

### § 18.
### Obal. Stav tovaru.

(1) Ak vyžaduje povaha tovaru obal, je odosielateľ povinný baliť ho riadne tak, aby bol za prepravy chránený pred úplnou alebo čiastočnou stratou a pred poškodením a aby nemohol spôsobiť škodu osobám, prevádzkovým prostriedkom alebo iným predmetom.

(2) Ak určuje tarifa pre niektorý tovar osobitný spôsob balenia, musí sa tovar baliť podľa ustanovení tarify.

(3) Ak nezachoval odosielateľ ustanovenia odsekov 1 a 2, môže železnica prijatie zásielky odmietnuť alebo môže žiadať, aby odosielateľ uznal v nákladnom liste, že obal chýba alebo že má chybu, a aby túto chybu presne opísal. Tarifa môže určiť výnimky.

(4) Ak sú na tovare zrejmé stopy poškodenia, prijme ho železnica na prepravu len vtedy, ak odosielateľ poškodenie potvrdil v nákladnom liste a presne ho opísal.

(5) Odosielateľ zodpovedá za následky toho, že obal chýba alebo je chybný. Ak nepoznamenal odosielateľ v nákladnom liste, že obal chýba alebo že je chybný alebo že je zásielka poškodená, má to dokázať železnica.

### § 19.
### Označenie zásielky.

(1) Odosielateľ je povinný pri kusovej zásielke označiť každý kus súhlasne so zápismi v nákladnom liste. Označenie musí byť zreteľné a trvanlivé.

(2) Označenie musí obsahovať názov stanice určenia, adresu prijímateľa, písmená a číslo, pokiaľ tarifa neustanovuje inak.

(3) Tarifa môže určiť, že odosielateľ je pri vozňovej zásielke povinný pripevniť v krytom vozni lístky s údajmi o zásielke.

### § 20.
### Nakladanie kusovej zásielky.

(1) Kusovú zásielku nakladá železnica.

(2) Stanica môže žiadať, aby odosielateľ podľa jej pokynov naložil kusovú zásielku,

a) ak váži aspoň 5.000 kg,

b) ak obsahuje predmet, ktorý váži viac než 500 kg alebo ktorý je dlhší než 7 m a váži viac než 50 kg,

c) ak obsahuje predmet výbuchom nebezpečný alebo látku samozápalnú, ktorých prepravu tarifa dovoľuje.

(3) Ak naložil odosielateľ kusovú zásielku na žiadosť stanice, zodpovedá iba za škodu, ktorú zavinil, inak zodpovedá železnica tak, ako by zásielku naložila sama.

**§ 21.**
**Zistenie váhy a počtu kusov v odosielacej stanici.**

(1) Pri vozňovej zásielke je železnica povinná na účely prepravnej smluvy zistiť váhu v odosielacej stanici alebo v inej vhodnej stanici, ak to dovoľujú prevádzkové pomery a ak neudal odosielateľ váhu v nákladnom liste alebo ak navrhol v nákladnom liste zistenie váhy. Železnica však nie je povinná zistiť váhu, ak určuje tarifa, že odosielateľ je povinný zapísať váhu zásielky do nákladného listu. Za váženie vyberie železnica vážne určené tarifou.

(2) Železnica je povinná na účely prepravnej smluvy zistiť v odosielacej stanici počet kusov vozňovej zásielky, avšak len vtedy, ak to dovoľujú prevádzkové pomery a ak navrhol zistenie počtu kusov odosielateľ v nákladnom liste. Za zistenie počtu kusov vyberie železnica početné určené tarifou.

(3) Pri kusovej zásielke je železnica povinná na účely prepravnej smluvy zistiť pri prijatí na prepravu v odosielacej stanici zadarmo váhu a počet kusov. Tarifa môže určiť, kedy železnica nie je povinná zisťovať váhu a kedy je odosielateľ povinný zapísať do nákladného listu váhu zásielky.

(4) Voľba váhy a spôsobu zistenia váhy prislúcha železnici.

(5) Odosielateľ môže navrhnúť, aby sa okrem váhy vozňovej zásielky zistila aj váha prázdneho vozňa. Železnica návrhu vyhovie, ak to dovoľujú prevádzkové pomery. Za zistenie váhy prázdneho vozňa vyberie železnica vážne určené tarifou.

(6) Ak žiada odosielateľ pri podaní zásielky, aby mu bola poskytnutá príležitosť zúčastniť sa v odosielacej stanici na zistení váhy alebo počtu kusov, vyhovie železnica tejto žiadosti, ak to dovoľujú prevádzkové pomery.

(7) Zistenie váhy zásielky alebo prázdneho vozňa a zistenie počtu kusov musí železnica osvedčiť v nákladnom liste.

(8) Pri vozňovej zásielke sú zápisy v nákladnom liste o váhe alebo počte kusov zásielky dôkazom proti železnici len vtedy, keď váhu alebo počet kusov zásielky zistila železnica a osvedčila to v nákladnom liste. Pri kusovej zásielke, pri ktorej železnica nie je podľa tarify povinná zisťovať váhu, sú zápisy v nákladnom liste o váhe dôkazom proti železnici taktiež len vtedy, keď váhu zistila železnica a osvedčila to v nákladnom liste.

**§ 22.**
**Dočasné uloženie tovaru.**

(1) Tovar, s prepravou ktorého ako kusovej zásielky nemožno ihneď začať, je železnica povinná na odosielateľov návrh v nákladnom liste dočasne uložiť za podmienok, ktoré určuje tarifa, a vydať o tom potvrdenie. Taký tovar prijme železnica na prepravu bez ďalších pokynov odosielateľa až vtedy, keď bude jeho preprava možná.

(2) Tarifa určuje podmienky pre dočasné uloženie tovaru shromažďovaného pre vozňové zásielky na staničných priestranstvách a železničných skladištiach a podmienky pre prenájom týchto priestranstiev a skladíšť.

### § 23.
### Uzavretie prepravnej smluvy. Potvrdenie o prijatí zásielky.

(1) Prepravná smluva je uzavretá, len čo odosielacia stanica prijme na prepravu tovar s nákladným listom.

(2) Uzavretie prepravnej smluvy potvrdí odosielacia stanica vytlačením dátumovej pečiatky v nákladnom liste ihneď po úplnom podaní zásielky a po zaplatení súm, ktoré má platiť odosielateľ. Podrobnejšie ustanovenia o platení týchto súm obsahuje tarifa. Nákladný list sa musí opečiatkovať v prítomnosti odosielateľa, ak o to požiada.

(3) Odosielacia stanica vydá odosielateľovi druhopis nákladného listu ako potvrdenie o prijatí zásielky na prepravu. Ďalší druhopis nákladného listu železnica nevydá.

### § 24.
### Dodacie lehoty.

(1) Železnica je povinná prepraviť zásielku do stanice určenia v dodacej lehote určenej týmto poriadkom, tarifou alebo v dodacej lehote osobitne dohovorenej podľa § 10.

(2) Dodacia lehota je

a) pre nákladný tovar pri vzdialenosti do 150 tarifných kilometrov 1 deň, pri väčšej vzdialenosti za každých ďalších začatých 200 tarifných kilometrov ďalší 1 deň a k času takto vypočítanému sa pripočíta 12 hodín;

b) pre rýchlotovar za každých začatých 400 tarifných kilometrov 1 deň a k času takto vypočítanému sa pripočíta 10 hodín

a počíta sa za úhrnnú tarifnú vzdialenosť medzi odosielacou stanicou a stanicou určenia zásielky, rozhodnú pre výpočet dovozného.

(3) Dodacia lehota sa začína uplynutím 24. hodiny toho dňa, keď bola zásielka prijatá na prepravu.

(4) Železnica môže dodaciu lehotu tarifou predĺžiť, ak ide o prechod na trať s odlišným rozchodom.

(5) Železnica môže so schválením dopravného správneho úradu predĺžiť dodaciu lehotu za mimoriadnych okolností, ktoré môžu spôsobiť neobvyklý vzrast prepravy alebo neobvyklé prevádzkové ťažkosti. Toto predĺženie musí byť po schválení dopravným správnym úradom uverejnené tarifnou vyhláškou alebo vývеskou na stanici; nenadobúda účinnosť pred uverejnením.

(6) Dodacia lehota neplynie počas zdržania zásielky, ktoré bolo spôsobené bez zavinenia železnice

a) plnením colných alebo iných predpisov,

b) prerušením prevádzky, ktoré dočasne bráni začať s prepravou alebo v nej pokračovať,

c) preskúmaním zásielky, ak sa neshoduje so zápismi v nákladnom liste,

d) dodatočným príkazom odosielateľa alebo príkazom prijímateľa,

e) preťažením vozňa alebo prekročením osového tlaku,

f) prekladaním alebo úpravou vozňovej zásielky a

g) opravou alebo inou prácou na zachovanie zásielky.
Tarifa môže určiť, že dodacia lehota neplynie i v iných prípadoch.

(7) Železnica sa môže odvolávať na to, že dodacia lehota neplynula, len vtedy, ak zaznamenala dôvod a čas, po ktorý dodacia lehota neplynula, do nákladného listu.

(8) Dodacia lehota je zachovaná, ak pred jej uplynutím

a) bola zásielka prichystaná na odber a prijímateľovi podaná zpráva o príchode zásielky telefonicky alebo poslom alebo bola telegrafická alebo písomná zpráva o príchode zásielky odovzdaná pošte na ďalšie doručenie, alebo

b) bola prichystaná na odber zásielka, pri ktorej sa prijímateľ zriekol písomne zprávy, alebo kusová zásielka, ktorá má byť ponechaná na železnici na prihlášku, alebo

c) bola kusová zásielka dodaná prijímateľovi do domu, alebo bol urobený aspoň riadny pokus o to.

(9) Ak by mala pri kusovej zásielke končiť dodacia lehota v deň pracovného pokoja, uplynie až v tej istej hodine budúceho pracovného dňa.

(10) Pre osobitne dohovorenú dodaciu lehotu (§ 10) platia taktiež ustanovenia odsekov 6 až 8.

### § 25.
### Počítanie prepravného.

(1) Prepravné zahrnuje dovozné, vedľajšie poplatky a hotové výdavky.

(2) Železnica počíta najlacnejšie dovozné podľa tarifných ustanovení platných v deň uzavretia prepravnej smluvy a podľa odosielateľových zápisov v nákladnom liste, pokiaľ tarifa neustanovuje inak. Vedľajšie poplatky počíta železnica podľa sadzieb platných v deň, keď nastala skutočnosť oprávňujúca na ich vybranie.

(3) Zásielka prijatá na prepravu sa prepraví po ceste určenej železnicou. Tarifa môže určiť výnimky.

(4) Okrem dovozného smie železnica započítať v nákladnom liste iba vedľajšie poplatky a svoje hotové výdavky spojené s prepravou zásielky, pokiaľ tento poriadok alebo tarifa neustanovuje inak. Bližšie ustanovenia o zápise súm do nákladného listu obsahuje tarifa.

(5) Železnica má právo vyberať z hotových výdavkov spojených s prepravou zásielky vedľajší poplatok určený tarifou.

### § 26.
### Platenie prepravného.

(1) Odosielateľ má na vôli, či chce zaplatiť dovozné so všetkými vedľajšími poplatkami, ktoré môže zaúčtovať v nákladnom liste odosielacia stanica, alebo či chce zaplatiť iba dovozné; prepravné, ktorého platenie odosielateľ podľa nákladného listu nevzal na seba, považuje sa za poukázané na prijímateľa. Bližšie podmienky a výnimky určuje tarifa.

(2) Ak nemožno pri podaní presne určiť sumu, ktorú má platiť odosielateľ, zapíše ju železnica do výplatného účtu a zúčtuje ju s odosielateľom podľa tohto účtu dodatočne.

### § 27.
### Preskúmanie zásielky.

(1) Železnica je oprávnená preskúmať, či sa shoduje zásielka so zápismi v nákladnom liste a či sú zachované bezpečnostné predpisy tarify.

(2) Na preskúmanie obsahu zásielky pozve železnica odosielateľa alebo prijímateľa. Ak sa neustanoví alebo ak sa koná preskúmanie na ceste, preskúma sa obsah zásielky v prítomnosti jedného svedka. Preskúmanie obsahu zásielky na ceste však smie železnica vykonať len vtedy, ak to vyžadujú prevádzkové pomery alebo colné alebo iné predpisy.

(3) Ak sa neshoduje zásielka so zápismi v nákladnom liste, alebo ak neboly zachované bezpečnostné predpisy tarify, viaznu vedľajšie poplatky a hotové výdavky vzniknuté preskúmaním na zásielke, ak neboly zaplatené železnici na mieste.

(4) Prijímateľ môže navrhnúť v stanici určenia najneskoršie do odberu zásielky, aby sa zistil jej obsah za účelom opravy dovozného; stanica návrhu vyhovie, ak to dovoľujú prevádzkové pomery, za vedľajší poplatok, ktorý určuje tarifa, a za náhradu hotových výdavkov.

(5) O preskúmaní zásielky štátnymi orgánmi z dôvodu všeobecného záujmu platia osobitné predpisy.

### § 28.
### Prirážky k dovoznému.

(1) Železnica vyberá prirážku k dovoznému:

1. ak zapísal odosielateľ do nákladného listu nesprávne, nepresné alebo neúplné zápisy, ktoré môžu mať za následok
   a) prijatie predmetov vylúčených z prepravy [§ 7 ods. 1 písm. a)],
   b) prijatie za všeobecných podmienok nebezpečných predmetov, pre prepravu ktorých tarifa určuje podmienky osobitné [§ 7 ods. 1 písm. a) a b)],
   c) počítanie menšieho dovozného, najmä tým, že tovar nesprávne pomenoval alebo že do nákladného listu zapísal nesprávny údaj váhy;
2. ak nezachoval odosielateľ bezpečnostné opatrenia tarify pri nebezpečných predmetoch (§ 48);
3. ak sa zistí pri vozňovej zásielke, že váha zásielky prevyšuje dovolenú medzu zaťaženia vozňa (§ 16).

(2) Okrem prirážky sa vyberie rozdiel dovozného a náhrada vzniknutej škody.

(3) Prirážka sa vyberá za celú tarifnú vzdialenosť z odosielacej stanice až do stanice určenia, a to

a) ak zapísal odosielateľ nesprávne, nepresné alebo neúplné údaje, ktoré môžu mať za následok prijatie predmetov vylúčených z prepravy alebo za všeobecných podmienok prijatie predmetov nebezpečných alebo ak nezachoval odosielateľ pri nebezpečných predmetoch bezpečnostné opatrenia tarify - vo výške päťnásobku dovozného za celú zásielku,

b) ak zapísal odosielateľ nesprávne, nepresné alebo neúplné údaje, ktoré môžu mať za následok počítanie menšieho dovozného, najmä tým, že nesprávne tovar pomenoval, alebo že zapísal do nákladného listu nesprávny údaj váhy - vo výške trojnásobného rozdielu medzi dovozným vypočítaným podľa údajov zapísaných odosielateľom do nákladného listu a dovozným vypočítaným podľa okolností skutočne zistených,

c) ak sa zistí pri vozňovej zásielke, že váha zásielky prevyšuje dovolenú medzu zaťaženia vozňa - vo výške štvornásobného rozdielu medzi dovozným vypočítaným podľa údajov zapísaných odosielateľom do nákladného listu a dovozným vypočítaným podľa okolností skutočne zistených; v tomto prípade sa prirážka pod písmenom b) nevyberá.

(4) Tarifa určuje, kedy železnica prirážku nevyberá a kedy môže prirážku zmierniť.

(5) Prirážku je povinný platiť odosielateľ. Ak bola však zaznamenaná do nákladného listu a prijímateľ nákladný list prijal, je povinný ju zaplatiť prijímateľ.

(6) Tarifa môže určiť, že prijímateľ je povinný zaplatiť prirážku i bez jej záznamu do nákladného listu, ak nenaloží s tovarom podľa vyhlásenia odosielateľa v nákladnom liste.

**§ 29.**
**Chyby v naložení vozňovej zásielky. Nespôsobilosť vozňa na cestu.**

Ak sa musí vozňová zásielka pre chybu v naložení preložiť alebo upraviť, viaznu vedľajšie poplatky a hotové výdavky spojené s týmto opatrením na zásielke, pokiaľ chybu nezavinila železnica. Ak sa musí vozňová zásielka preložiť pre nespôsobilosť vozňa na cestu, viaznu vedľajšie poplatky a hotové výdavky spojené s preložením na zásielke, ak zavinil chybu odosielateľ. Podrobnosti určuje tarifa.

**§ 30.**
**Dodanie zásielky.**

(1) Železnica je povinná, pokiaľ tarifa neustanovuje inak, podať v stanici určenia prijímateľovi zprávu o príchode zásielky, odovzdať mu nákladný list a vydať zásielku na potvrdenie a po zaplatení súm vyplývajúcich z nákladného listu.

(2) Prijatím nákladného listu sa prijímateľ zaväzuje, že zaplatí železnici všetky sumy vyplývajúce z nákladného listu, a to i vtedy, keď chýbajú niektoré kusy zapísané v nákladnom liste, bez ujmy práva prijímateľa uplatňovať nároky na vrátenie súm zaplatených za chýbajúce kusy zásielky.

(3) Železnica vydá zásielku tomu, kto sa preukáže vyplateným nákladným listom, pokiaľ tarifa neustanovuje inak. Stanica poznamená vydanie zásielky v nákladnom liste.

(4) Pre dodanie vozňovej zásielky v neobsadenej stanici môžu byť dohovorené osobitné podmienky.

**§ 31.**
**Zpráva o príchode zásielky.**

(1) O príchode zásielky do stanice určenia je stanica povinná podať prijímateľovi zprávu vynímajúc prípad, keď

a) sa prijímateľ písomne zprávy zriekol,

b) odosielateľ navrhol v nákladnom liste, aby kusová zásielka bola ponechaná v stanici určenia na prihlášku,

c) železnica dodala kusovú zásielku do domu.

(2) Zprávu podá stanica ihneď po príchode zásielky, najneskoršie však, len čo bola prichystaná na odber, a to buď telefonicky, telegraficky, poslom alebo poštou. Ak došla však kusová zásielka v deň pracovného pokoja, možno žiadať podanie zprávy až v najbližší budúci pracovný deň.

### § 32.
### Lehoty pre odber zásielok.

(1) Vozňovú zásielku je prijímateľ povinný odobrať a vyložiť na miestach určených železnicou v odbernej lehote, ktorá sa určuje tarifou alebo výveskou na stanici (vykladacia lehota).

(2) Vykladacia lehota, ak neustanovuje tarifa inak, sa začína, ak bola zpráva o príchode zásielky daná

a) telefonicky alebo poslom, okamihom dodania zprávy,

b) telegraficky, za 6 hodín po podaní zprávy,

c) poštou, za 24 hodiny po podaní zprávy.

(3) Železnica môže vyhlásiť, že vykladacia lehota neplynie v dňoch pracovného pokoja.

(4) Ak neodobral a ak nevyložil prijímateľ vozňovú zásielku vo vykladacej lehote, vyberie železnica po jej uplynutí zdržné, ktoré určuje tarifa.

(5) Ak je vykladacia lehota prekročená, môže železnica zásielku na trovy a nebezpečenstvo prijímateľa vyložiť a uskladniť. Ak tak urobí, podá o tom prijímateľovi na jeho trovy zprávu.

(6) Kusovú zásielku je prijímateľ povinný odobrať na miestach určených železnicou v odbernej lehote určenej tarifou. Ak prekročil prijímateľ túto lehotu (lehotu oslobodenú od skladištného), vyberie železnica skladištné, ktoré určuje tarifa. Pre určenie začiatku lehoty oslobodenej od skladištného platia obdobne ustanovenia odseku 2. Lehota oslobodená od skladištného neplynie v dňoch pracovného pokoja.

(7) Ak to vyžadujú naliehavé potreby prevádzky, môže železnica zvýšiť zdržné alebo skladištné, ako aj podľa potreby skrátiť lehotu oslobodenú od skladištného. Toto opatrenie musí byť schválené dopravným správnym úradom a uverejnené tarifnou vyhláškou alebo výveskou na stanici; nenadobúda účinnosť pred uverejnením.

### § 33.
### Zistenie váhy v stanici určenia.

(1) Prijímateľ môže najneskoršie do odberu zásielky navrhnúť, aby stanica určenia zistila váhu zásielky; železnica je povinná tak urobiť, ak to dovoľujú prevádzkové pomery.

(2) Železnica nie je povinná v stanici určenia zistiť váhu vozňovej zásielky, pri ktorej už váhu zistila odosielacia stanica alebo stanica na ceste. Ustanovenie § 63 ods. 2 tým nie je dotknuté.

(3) Prijímateľ môže najneskoršie do odberu zásielky navrhnúť, aby železnica zistila váhu prázdneho vozňa. Železnica vyhovie jeho návrhu, ak to dovoľujú prevádzkové pomery.

(4) Voľba váhy a spôsobu zistenia váhy prislúcha železnici.

(5) Ak žiada prijímateľ, aby mu bola poskytnutá príležitosť zúčastniť sa v stanici určenia na zistení váhy, vyhovie železnica tejto žiadosti, ak to dovoľujú prevádzkové pomery.

(6) Železnica vyberie za zistenie váhy zásielky a za zistenie váhy prázdneho vozňa vážne určené tarifou.

### § 34.
### Vykladanie vozňovej zásielky.

(1) Vozňovú zásielku vykladá prijímateľ.

(2) Prijímateľ zodpovedá, pokiaľ železnica nemá vinu, za všetky škody, ktoré vzniknú vykladaním. Ustanovenie § 12 ods. 4 vety druhej platí obdobne.

(3) Železnica je oprávnená za poškodenie vozňa alebo použitého náradia vybrať popri náhrade škody ešte sumu až do trojnásobku náhrady, ak sa opakuje poškodenie vozňov tým istým prijímateľom, alebo ak spôsobil prijímateľ hrubým zaobchádzaním škodu väčšieho rozsahu na jednotlivom vozni.

### § 35.
### Vykladanie kusovej zásielky.

(1) Kusovú zásielku vykladá železnica.

(2) Stanica môže žiadať, aby prijímateľ vyložil v lehote ňou určenej a podľa jej pokynov kusovú zásielku,

a) ak váži aspoň 5.000 kg,

b) ak obsahuje predmet, ktorý váži viac než 500 kg alebo je dlhší než 7 m a váži viac než 50 kg,

c) ak obsahuje predmet výbuchom nebezpečný alebo látku samozápalnú, ktorých prepravu dovoľuje tarifa.

(3) Ak vykladá prijímateľ kusovú zásielku na žiadosť stanice, zodpovedá, pokiaľ železnica nemá vinu, za všetky škody, ktoré vzniknú vykladaním. Ustanovenie § 12 ods. 4 vety druhej platí obdobne.

(4) Ak nevyložil prijímateľ zásielku v určenej lehote, hoci ho stanica o to podľa odseku 2 požiadala, vyloží ju stanica, a to za výkladné, ktoré určuje tarifa.

### § 36.
### Dobierky.

(1) Odosielateľ môže zaťažiť zásielku dobierkou, pokiaľ tarifa ukladanie dobierok nevylučuje alebo neobmedzuje a pokiaľ tomu nebránia osobitné predpisy.

(2) Železnica je povinná poukázať dobierku odosielateľovi do 3 dní po uplynutí dňa, keď ju prijímateľ zaplatil; ak to urobí neskoršie, zaplatí železnica odosielateľovi na jeho žiadosť sumu vo výške vybraného vedľajšieho poplatku z dobierky podľa odseku 4.

(3) Ak vydala železnica prijímateľovi zásielku bez zaplatenia dobierky, je povinná nahradiť odosielateľovi škodu z toho vzniknutú až do sumy, na ktorú znela dobierka; má však právo postihu proti prijímateľovi.

(4) Z dobierky vyberá železnica vedľajší poplatok, ktorý určuje tarifa.

### § 37.
### Dovoz kusových zásielok do domu.

(1) Železnica vyhlasuje vývеskou na stanici, či kusové zásielky dodáva prijímateľovi do domu, za aké sumy a za akých ďalších podmienok.

(2) Železnica je povinná, ak vyhlási dovoz podľa odseku 1, dodať do domu všetky kusové zásielky vyjmúc

a) zásielky ponechané v stanici na prihlášku,

b) zásielky, pri ktorých majú byť splnené colné alebo iné predpisy,

c) zásielky v stave, v ktorom by boly dopravou po ceste vystavené nebezpečenstvu úplnej straty, čiastočnej straty alebo poškodenia alebo ktoré by mohly spôsobiť škodu cestným vozidlám alebo dovážaným predmetom,

d) zásielky, ktoré prijímateľ odoberá sám priamo v stanici.

(3) Stanica môže v odôvodnených prípadoch prijímateľovi povoliť, aby si zásielky odoberal priamo v stanici.

(4) Stanica dodá prijímateľovi zásielku s nákladným listom do domu na potvrdenie a po zaplatení súm viaznúcich na zásielke.

(5) Ak nemožno zásielku dodať prijímateľovi v dome, podá mu stanica o márnom pokuse správu a prichystá zásielku na odber. Prijímateľ môže žiadať, aby mu bola zásielka znova dodaná do domu, musí však, ak nemala stanica vinu na nedoručiteľnosti, zaplatiť aj za opätný dovoz.

(6) Ak dodáva železnica zásielky do domu prijímateľa, obstará na žiadosť odosielateľa za podmienok vyhlásených vo výveske aj dovoz tovaru z domu do stanice po predchádzajúcom ohlásení a povolení podania kusovej zásielky (§ 17).

(7) O prevzatí tovaru v dome za účelom dovozu na stanicu sa vydá odosielateľovi potvrdenka.

(8) O zodpovednosti za škody vzniknuté pri dovoze z domu do stanice platia ustanovenia tohto poriadku a tarify.

### § 38.
### Colné a iné predpisy. Listiny na splnenie týchto predpisov.

(1) Colné alebo iné predpisy, ktoré môžu byť splnené pred podaním zásielky na prepravu, je odosielateľ povinný splniť ešte pred týmto podaním. Ak to neurobí, môže železnica zásielku odmietnuť.

(2) Pokiaľ je zásielka na ceste, splňuje colné alebo iné predpisy železnica, môže však na vlastnú zodpovednosť poveriť vyplnením týchto úloh aj zasielateľský podnik. Ak nie je konanie v stanici na ceste skončené do 6 hodín od príchodu zásielky do tejto stanice, vyberie železnica za prekročenie tejto lehoty zdržné alebo skladištné určené tarifou, ak bolo zdržanie zavinené odosielateľom alebo prijímateľom. Železnica môže v tomto prípade zásielku na trovy a nebezpečenstvo odosielateľa aj vyložiť a uskladniť.

(3) Odosielateľ má právo sám alebo svojím splnomocnencom zapísaným v nákladnom liste sa zúčastniť na plnení predpisov podľa odseku 2, aby dal potrebné vysvetlenia a oznámenia; bližšie podmienky, najmä kedy železnica vykoná tieto úkony bez jeho účasti, určuje tarifa.

(4) Ak označí odosielateľ pre splnenie colných alebo iných predpisov stanicu, v ktorej platné ustanovenia nedovoľujú ich splniť, alebo ak predpíše taký spôsob konania, ktorý nemôže byť vykonaný, urobí železnica, čo uzná pre oprávneného príkazcu za najvýhodnejšie, a upovedomí ho čo najrýchlejšie o urobených opatreniach. Vedľajšie poplatky a hotové výdavky viaznu na zásielke. Za zdržanie zásielky, ktoré tým vznikne, môže železnica počítať zdržné alebo skladištné, ktoré určuje tarifa.

(5) V stanici určenia je oprávnený vykonať úkony, ktoré sú uložené colnými predpismi, sám prijímateľ. Ak použije prijímateľ toto právo, musí najskôr prijať nákladný list a začať s príslušnými úkonmi v odbernej lehote (§ 32). Ak neprijal prijímateľ nákladný list alebo ak nezačal s úkonmi v tejto lehote, je železnica oprávnená vykonať tieto úkony sama podľa ustanovenia odseku 2.

(6) Za splnenie colných alebo iných predpisov v železničných priestoroch, v miestnostiach alebo na železničných zariadeniach je železnica oprávnená vyberať vedľajšie poplatky určené tarifou bez zreteľa na to, či plní tieto predpisy ona sama, odosielateľ alebo prijímateľ.

(7) Odosielateľ je povinný sa postarať o zabalenie a prikrytie zásielky tak, ako určujú colné alebo iné predpisy. Železnica môže odmietnuť zásielku, ktorej uzáver podľa colných alebo iných predpisov je poškodený alebo chybný. Ak odosielateľ nezabalí alebo neprikryje zásielku podľa colných alebo iných predpisov, má železnica právo urobiť tak sama; hotové výdavky viaznu na zásielke.

(8) Odosielateľ je povinný pripojiť k nákladnému listu listiny, ktoré sú potrebné na splnenie colných alebo iných predpisov pred dodaním zásielky prijímateľovi. Ak neustanovujú colné alebo iné predpisy alebo tarifa inak, smú sa tieto listiny týkať iba tovaru, ktorý je uvedený v tom istom nákladnom liste. Ak sa nemôžu také listiny pripojiť k nákladnému listu, pretože sú uložené v niektorej stanici, na colnici alebo u iného štátneho orgánu, musí sa v nákladnom liste presne označiť, kde sú uložené.

(9) Železnica nie je povinná skúmať, či sú pripojené listiny správne, presné alebo úplné. Ak však zistí, že listiny chýbajú alebo že majú závady, pre ktoré nemožno colné lebo iné predpisy splniť, môže železnica prijatie zásielky na prepravu odmietnuť.

(10) Odosielateľ zodpovedá železnici, pokiaľ jej nemožno pričítať vinu, za všetky škody, ktoré vzniknú z toho, že listiny chýbajú, že sú nesprávne, nepresné alebo neúplné.

(11) Železnica zodpovedá ako zasielateľ za následky straty alebo nesprávneho použitia listín zapísaných do nákladného listu a k nemu pripojených alebo v stanici uložených, avšak len do výšky náhrady, ktorú by mala platiť za úplnú stratu zásielky.

### § 39.
### Preplatky a nedoplatky.

(1) Preplatky vzniknuté nesprávnym použitím tarify, chybou pri výpočte dovozného, vedľajších poplatkov, prirážok k dovoznému alebo hotových výdavkov musia sa vrátiť a rovnakým spôsobom vzniknuté nedoplatky zaplatiť, pokiaľ pri jednom nákladnom liste preplatok alebo nedoplatok presahuje sumu 20 Kčs; tarifa určuje prípady, kedy obmedzenie na sumu 20 Kčs neplatí.

(2) Preplatky a nedoplatky sa zúročia 6 % ročne. Tarifa môže určiť, kedy sa preplatky a nedoplatky nezúročujú.

(3) Bližšie podmienky pre vrátenie preplatkov a platenie nedoplatkov určuje tarifa.

### § 40.
### Zmena prepravnej smluvy dodatočným príkazom odosielateľa.

(1) Odosielateľ má právo zmeniť prepravnú smluvu tým, že prikáže, aby

a) zásielka mu bola vrátená v odosielacej stanici;

b) zásielka bola na ceste zadržaná a dodaná v inej stanici určenia alebo mu vrátená do odosielacej stanice;

c) zásielka bola z pôvodnej stanice určenia prepravená do inej stanice určenia alebo mu vrátená do odosielacej stanice;

d) zásielka bola dodaná inému prijímateľovi;

e) dobierka bola zrušená.

(2) V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) a c) môže odosielateľ pri vozňovej zásielke ešte osobitne dohovoriť dodaciu lehotu (§ 10); okrem toho môže odosielateľ zmeniť prepravnú smluvu dodatočným príkazom tak, že dodatočne osobitne dohovorí dodaciu lehotu do pôvodnej stanice určenia, zapísanej v nákladnom liste. Dodacia lehota môže byť takto osobitne dohovorená aj pri vozňovej zásielke podanej ako nákladný tovar.

(3) Odosielateľ musí urobiť dodatočný príkaz písomne na tlačive, ktorého vzorec určuje tarifa. Ak neurčuje tarifa, že druhopis nemusí byť predložený, musí byť dodatočný príkaz opakovaný na druhopise nákladného listu, ktorý odosielateľ zároveň predloží železnici. Tá ho po predložení odosielateľovi vráti. Ak vykoná železnica dodatočný príkaz, bez toho že si vyžiadala od odosielateľa druhopis nákladného listu, hoci na to bola povinná, zodpovedá za škodu tým vzniknutú prijímateľovi, ak mu odovzdal odosielateľ druhopis nákladného listu.

(4) Dodatočný príkaz treba dať v odosielacej stanici, pokiaľ tarifa neustanovuje inak.

(5) Odosielateľ stráca právo zmeniť prepravnú smluvu, i keď má druhopis nákladného listu, len čo bol nákladný list odovzdaný prijímateľovi alebo len čo železnica začala vykonávať prijímateľov príkaz (§ 41).

### § 41.
### Zmena prepravnej smluvy príkazom prijímateľovým.

(1) Ak je prijímateľom zásielky socialistická právnická osoba, môže zmeniť prepravnú smluvu tým, že prikáže, aby

a) zásielka bola v stanici na ceste zadržaná a dodaná v inej stanici určenia buď prijímateľovi zapísanému v nákladnom liste alebo inej osobe;

b) zásielka bola z pôvodnej stanice určenia prepravená do inej stanice určenia a tam dodaná buď prijímateľovi zapísanému v nákladnom liste alebo inej osobe.

(2) Prijímateľ musí príkaz urobiť v stanici určenia písomne na tlačive, ktorého vzorec určuje tarifa.

(3) Ak vykonala železnica prijímateľov príkaz, je povinný zaplatiť prepravné pri dodaní prijímateľ zapísaný v nákladnom liste. Ak zaplatil už odosielateľ prepravné podľa svojho platobného záznamu do stanice určenia zapísanej v nákladnom liste a ak je prepravné následkom prijímateľovho príkazu vyššie, doplatí prijímateľ iba rozdiel. Ak zaplatil odosielateľ viac, vráti železnica z vlastného podnetu preplatok odosielateľovi.

(4) Prijímateľ, ktorý dal príkaz, je od okamihu, keď železnica začala jeho príkaz vykonávať, jedine oprávneným z prepravnej smluvy.

(5) Odosielateľ ani železnica nezodpovedajú za následky, ktoré môžu vzniknúť príkazom prijímateľovým.

(6) Pokiaľ tento poriadok alebo tarifa neustanovujú inak, platia obdobne ustanovenia § 40.

### § 42.
### Návrhy prijímateľove. Nové podanie vozňovej zásielky.

(1) Len čo bol nákladný list odovzdaný prijímateľovi, smie železnica dbať len na návrhy prijímateľove.

(2) Ďalšia preprava vozňovej zásielky - i po čiastočnej prikládke alebo vykládke tovaru - zo stanice určenia na návrh prijímateľov v tom istom vozni novým nákladným listom je prípustná len vtedy, ak predloží prijímateľ pôvodný nákladný list a ak dá stanica určenia na ďalšiu prepravu súhlas. Podrobnosti, ako aj vedľajšie poplatky za nové podanie určuje tarifa.

### § 43.
### Vykonanie príkazu na zmenu prepravnej smluvy.

(1) Železnica má právo odmietnuť alebo oddialiť vykonanie príkazu odosielateľovho alebo prijímateľovho iba vtedy, ak

a) vykonanie príkazu nie je možné v okamihu, keď dôjde do stanice, ktorá ho má vykonať,

b) vykonanie by mohlo rušiť prevádzku železnice, alebo nie je možné z dôvodov uvedených v § 2 ods. 6,

c) vykonaniu bránia colné alebo iné predpisy.

(2) Stanica podá odosielateľovi alebo prijímateľovi na jeho trovy čo najskôr zprávu o prekážke, ktorá nedovoľuje vykonanie jeho príkazu. Ak nemohla stanica túto prekážku predvídať a začala vykonávať odosielateľov alebo prijímateľov príkaz, zodpovedá podľa okolností prípadu odosielateľ alebo prijímateľ za všetky následky, ktoré z toho vzniknú.

(3) Ak vykonala stanica príkaz, aby zásielka bola dodaná v inej stanici určenia než v stanici zapísanej v nákladnom liste alebo aby zásielka bola vrátená do odosielacej stanice, počíta sa dovozné podľa tarifných ustanovení platných v deň uzavretia prepravnej smluvy.

(4) Ak prikázal odosielateľ alebo prijímateľ, aby zásielka bola dodaná v inej stanici určenia než v stanici zapísanej v nákladnom liste alebo ak prikázal odosielateľ, aby zásielka bola vrátená do odosielacej stanice, vyberie železnica okrem dovozného za prepravu do stanice, kde zásielka bola zadržaná, oddelene dovozné z tejto stanice do novej stanice určenia alebo do odosielacej stanice.

(5) Ak prikázal odosielateľ alebo prijímateľ, aby vozňová zásielka bola z určitej stanice na ceste prepravená v osobitne dohovorenej dodacej lehote, vyberie železnica dovozné oddelene do stanice na ceste a z tejto stanice do stanice určenia, aj keď táto stanica nebola príkazom zmenená.

(6) Tarifa určuje podrobnosti o vedľajších poplatkoch a náhrade hotových výdavkov za vykonávanie príkazov.

### § 44.
### Prepravné prekážky.

(1) Ak sa vyskytne po uzavretí prepravnej smluvy prekážka, pre ktorú nemožno s prepravou zásielky začať alebo pre ktorú nemožno v preprave pokračovať po pôvodne určenej ceste, a ak určila preto železnica cestu pomocnú, prepraví železnica zásielku do stanice určenia po pomocnej ceste za nezvýšené prepravné; dodacia lehota sa však počíta po pomocnej ceste.

(2) Ak neurčila železnica pomocnú cestu a ak potrvá prekážka pravdepodobne ďalej než 2 dni, vyzve železnica odosielateľa, aby navrhol, ako postupovať so zásielkou, ak neustanovuje tarifa inak.

(3) Odosielateľ môže urobiť akýkoľvek návrh, ktorý je vykonateľný. Pre odosielateľove návrhy pri prepravnej prekážke platia obdobne ustanovenia § 40, pokiaľ týmto poriadkom alebo tarifou nie je ustanovené inak.

(4) Ak prestane prepravná prekážka pred príchodom odosielateľovho návrhu, odošle železnica zásielku do stanice určenia, bez vyčkania návrhu, a podá o tom odosielateľovi ihneď zprávu.

(5) O vykonávaní odosielateľových návrhov platia obdobne ustanovenia § 43, pokiaľ týmto poriadkom alebo tarifou nie je ustanovené inak.

(6) Pre zásielku zadržanú pre prepravnú prekážku, o ktorej železnica odosielateľa upovedomila, platí lehota oslobodená od zdržného alebo od skladištného, ktorú určuje tarifa. Po uplynutí tejto lehoty vyberie železnica pri vozňovej zásielke zdržné a pri kusovej zásielke skladištné určené tarifou.

(7) Ak nemožno odosielateľa o prepravnej prekážke upovedomiť alebo ak neurobil odosielateľ v lehote určenej tarifou vykonateľný návrh, je železnica oprávnená zásielku predať. Podrobnosti určuje tarifa.

(8) Ak vznikne prepravná prekážka pri vykonávaní príkazu prijímateľovho, upovedomí železnica len prijímateľa, ktorý dal príkaz; ustanovenia predchádzajúcich odsekov o právach a povinnostiach odosielateľa platia aj pre prijímateľa.

(9) Vedľajšie poplatky a hotové výdavky vzniknuté pre prepravnú prekážku viaznu na zásielke.

### § 45.
### Prekážky pri dodaní. Prieťah v odbere.

(1) Ak odmietne prijímateľ prijať nákladný list alebo ak nastane iná prekážka pri dodaní, podá železnica odosielateľovi ihneď zprávu o príčine prekážky a vyžiada si jeho návrh, ak neustanovuje tarifa inak.

(2) Ak vznikla však prekážka pri dodaní v novej stanici určenia, ktorú určil prijímateľ zásielky vo svojom príkaze, upovedomí železnica o prekážke iba prijímateľa, ktorý dal príkaz. Ustanovenia tohto paragrafu o právach a povinnostiach odosielateľa platia aj pre tohto prijímateľa.

(3) Odosielateľ alebo prijímateľ môže urobiť akýkoľvek návrh, ktorý je vykonateľný. Pre návrhy odosielateľove platia obdobne ustanovenia § 40 a pre návrhy prijímateľove ustanovenia § 41, pokiaľ týmto poriadkom alebo tarifou nie je ustanovené inak.

(4) O vykonávaní návrhov podľa odseku 3 platia obdobne ustanovenia § 43, pokiaľ týmto poriadkom alebo tarifou nie je ustanovené inak.

(5) Ak nie je možné odosielateľa o prekážke pri dodaní upovedomiť alebo ak neurobil odosielateľ v lehote určenej tarifou vykonateľný návrh, je železnica oprávnená zásielku predať.

(6) Ak prijal prijímateľ nákladný list, avšak zásielku v odbernej lehote neodobral (prieťah v odbere), železnica prijímateľa vyzve, aby zásielku odobral; ak to prijímateľ neurobí, je železnica oprávnená zásielku predať (§ 47).

(7) Vedľajšie poplatky a hotové výdavky za podanie zprávy viaznu na zásielke.

### § 46.
### Záložné právo železnice.

Železnica má na zabezpečenie všetkých pohľadávok z prepravnej smluvy záložné právo na zásielke. Toto právo trvá po čas, po ktorý je zásielka v držaní železnice alebo tretej osoby, ktorá ju má u seba v mene železnice.

### § 47.
### Predaj a zničenie zásielky.

(1) Železnica je oprávnená zásielku, ktorú môže podľa ustanovení tohto poriadku predať, buď odovzdať socialistickej právnickej osobe za odhadnú alebo úradne určenú cenu, alebo ju predať na verejnej dražbe, a to za 30 dní po dni, ktorým uplynula odberná lehota. Keby sa však uložením nepomerne zmenšila hodnota zásielky alebo keby vedľajšie poplatky a hotové výdavky spojené s uložením zásielky boly neúmerné jej hodnote, môže tak železnica urobiť i skôr.

(2) Železnica je oprávnená zásielku obsahujúcu tovar, ktorý sa rýchlo kazí, ihneď čo najlepšie predať i mimo verejnej dražby, avšak po predchádzajúcom ohlásení miestnemu národnému výboru.

(3) Za predanie zásielky vyberie železnica okrem hotových výdavkov vedľajší poplatok podľa tarify. Výťažok z predaja vyplatí železnica oprávnenému po srážke súm jej náležiacich. Ak neuhradí výťažok z predaja tieto sumy, je oprávnený povinný chýbajúcu sumu uhradiť.

(4) Železnica podá zprávu o zamýšľanom i vykonanom predaji odosielateľovi a prijímateľovi. Zprávu o zamýšľanom predaji podá železnica aspoň 8 dní vopred. Ak predáva železnica tovar, ktorý sa rýchlo kazí, zprávu o zamýšľanom predaji nepodáva. Ak nepodala železnica niektorú zo zpráv, ktorú mala podať, nahradí škodu z toho vzniknutú.

(5) Ak je v neodobranej zásielke tovar, ktorý sa rýchlo kazí, a ak ho nemožno predať, je železnica oprávnená taký tovar len vtedy zničiť, ak je v takom stave, že sa už nedá hospodársky zužitkovať ani na iný účel, než na ktorý bol pôvodne určený. Ak nariaďuje zničenie tovaru zákon alebo ak ho nariadi štátny orgán, je železnica povinná tovar zničiť. O zničení podá železnica oprávnenému zprávu. Oprávnený je povinný zaplatiť všetky sumy náležiace železnici, včítane hotových výdavkov spojených so zničením, ak sa musela zásielka zničiť bez jej zavinenia.

(6) Vedľajšie poplatky a hotové výdavky za podanie zprávy podľa predchádzajúcich ustanovení viaznu na zásielke.

### § 48.
### Nebezpečné predmety.

(1) Za nebezpečné predmety sa pokladajú všetky predmety a látky, ktoré môžu byť pre svoje vlastnosti príčinou poškodenia iného tovaru, požiaru, poškodenia železničného zariadenia, otravy, popálenia alebo onemocnenia osôb a živých zvierat, najmä predmety výbuchom nebezpečné, látky samozápalné, horľavé, jedovaté a žieravé. Okrem toho sa pokladajú za nebezpečné predmety i niektoré látky hnilobné, zapáchajúce alebo vzbudzujúce odpor.

(2) Pre prepravu nebezpečných predmetov určuje tarifa osobitné podmienky (§ 7), ktoré sa týkajú balenia, označovania, polepovania, spôsobu vypravenia, ďalej výpravného obmedzenia, zápisov v nákladnom liste, výberu a nakladania vozňov, zákazu nakladať pohromade a vyprázdnených obalov; tarifa aj podrobne vymenúva nebezpečné predmety, pre ktoré platia osobitné podmienky.

### § 49.
### Živé zvieratá.

(1) Železnica prepravuje živé zvieratá, ak tomu nebránia osobitné predpisy.

(2) Zviera alebo zvieratá prijme železnica na prepravu len ako vozňovú zásielku rýchlotovaru; zvieratá v schránkach prijme však železnica ako aj spešninu, ak je vyhovené podmienkam určeným pre prepravu spešnín (§ 69).

(3) Železnica je povinná venovať vykonávaniu prepravy živých zvierat osobitnú pozornosť, aby ich prepravou nedochádzalo ku škodám. Stanica s pravidelnou značnejšou prepravou zvierat bez schránok musí mať zariadenia, ktoré umožňujú účelné a bezpečné nakladanie a vykladanie. Železnica sa postará o potrebné vystrojenie vozňov na prepravu zvierat.

(4) Odosielateľ musí dodať potrebné zariadenia, ako aj urobiť také opatrenia a zabezpečenia, aby zvieratá boly za prepravy chránené pred nebezpečenstvom spojeným s ich prepravou; najmä musí, pokiaľ tarifa neustanovuje inak, pridať k zásielke sprievodcu. Po uplynutí odbernej lehoty môže dať stanica zvieratá na trovy a nebezpečenstvo oprávneného do ošetrovania; o tom mu podá na jeho trovy zprávu.

(5) Stanica určenia nie je povinná podať správu o príchode zvierat sprevádzaných sprievodcom.

(6) Pokiaľ odseky 2 až 5 alebo tarifa neustanovujú inak, platia pre prepravu živých zvierat ustanovenia tejto časti.

### § 50.
### Železničné vozidlá prepravované na vlastných kolesách.

Železnica prijíma na prepravu železničné vozidlá prepravované na vlastných kolesách, ak zistila, že vozidlo je spôsobilé na cestu a ak to osvedčila záznamom na vozidle alebo osobitným preukazom. Podrobnejšie podmienky, najmä pre sprievod, nakladanie tovaru na vozidlá a odbernú lehotu, určuje tarifa.

### § 51.
### Neobvyklé predmety.

(1) Za neobvyklé sa považujú také predmety, ktoré by svojimi rozmermi, svojou váhou alebo úpravou pri nakladaní alebo preprave spôsobovaly, vzhľadom na zariadenia alebo na prevádzkové prostriedky železnice, podľa jej uváženia zvláštne ťažkosti.

(2) Neobvyklé predmety sú pripustené na prepravu za osobitných podmienok, určených tarifou alebo dohovorených z prípadu na prípad. Tieto podmienky môžu najmä súvisieť s povahou tovaru alebo sa môžu týkať objednávky vozňov zvláštnej stavby, nakladania a vykladania, výpočtu prepravného, dodacej lehoty, zmeny prepravnej smluvy, podávania zpráv, prepravných prekážok, ako aj zmeny zodpovednosti železnice a odosielateľa.

### § 52.
### Mŕtvoly.

Železnica prepravuje mŕtvoly podľa ustanovení tarify, ak tomu nebránia osobitné predpisy.

### § 53.
### Rozsah zodpovednosti.

(1) Železnica zodpovedá za podmienok určených v §§ 53 až 62 za škodu vzniknutú úplnou alebo čiastočnou stratou alebo poškodením, a to od prijatia zásielky na prepravu až do jej dodania, a za prekročenie dodacej lehoty.

(2) Za dodanie sa považuje aj odovzdanie zásielky v stanici určenia colnici alebo inému štátnemu orgánu do jeho skladíšť, odovzdanie predmetov výbuchom nebezpečných a samozápalných látok vylúčených z prepravy [§ 7 ods. 1 písm. a)] príslušnému veliteľstvu Sboru národnej bezpečnosti, a odovzdanie mŕtvoly miestnemu národnému výboru. Ak dodá železnica zásielku do domu (§ 37), končí sa zodpovednosť až dodaním do domu.

(3) Železnica nezodpovedá za úplnú stratu, čiastočnú stratu alebo poškodenie zásielky, ak dokáže, že škoda bola spôsobená zavinením oprávneného alebo jeho príkazom, návrhom alebo inak z jeho podnetu, pokiaľ nevyplývajú zo zavinenia železnice, vlastnou chybnosťou zásielky (vnútornou skazou, vysýchaním, presakovaním a pod.), alebo okolnosťami, ktoré železnica nemohla odvrátiť ani zdolať.

(4) Železnica nezodpovedá za prekročenie dodacej lehoty, ak dokáže, že prekročenie bolo spôsobené okolnosťami, ktoré nemohla odvrátiť ani zdolať.

### § 54.
### Obmedzenie zodpovednosti za škody, ktoré môžu vzniknúť zo zvláštnych príčin.

(1) Železnica nezodpovedá za škodu vzniknutú z jednej alebo z niekoľkých ďalej uvedených príčin:

a) z nebezpečenstva súvisiaceho s prepravou zásielky na otvorenom vozni;

b) z nebezpečenstva súvisiaceho s tým, že obal chýba alebo že je chybný pri zásielke, ktorá - ak nie je riadne balená - je svojou povahou vydaná strate alebo poškodeniu;

c) z nebezpečenstva súvisiaceho s nakladaním, vykladaním alebo chybným naložením vozňovej zásielky;

d) zo zvláštneho nebezpečenstva úplnej straty, čiastočnej straty alebo poškodenia, najmä neobvyklým presakovaním, vysýchaním, roztrúsením, lomom, hrdzou a prirodzenou vnútornou skazou, teda z nebezpečenstva, ktorému je vydaná zásielka určitého tovaru pre jeho zvláštnu prirodzenú povahu;

e) z nebezpečenstva súvisiaceho s tým, že predmety, ktoré sú z prepravy vylúčené, boly predsa podané na prepravu s pomenovaním nesprávnym, nepresným alebo neúplným;

f) z nebezpečenstva súvisiaceho s tým, že predmety nebezpečné (§ 48), živé zvieratá, železničné vozidlá prepravované na vlastných kolesách, neobvyklé predmety alebo mŕtvoly boly podané na prepravu s pomenovaním nesprávnym, nepresným alebo neúplným, alebo s opomenutím predpísaných bezpečnostných opatrení;

g) z nebezpečenstva spojeného s prepravou pre živé zvieratá;

h) z nebezpečenstva, ktoré má byť odvrátené sprievodom, ak má byť podľa ustanovení tohto poriadku, tarify alebo podľa dohovoru preprava vykonaná so sprievodcom;

ch) z nebezpečenstva vznikajúceho pre zásielku prepravovanú v súkromnom vozni chybnou stavbou vozňa, chybným udržovaním jeho zvláštneho zariadenia alebo v súvislosti s jeho obsluhou.

(2) Ak mohla podľa okolností vzniknúť škoda z jednej alebo z niekoľkých príčin uvedených v odseku 1, platí domnienka, že z nich vznikla, ak nedokáže oprávnený opak. Táto domnienka však neplatí v prípade uvedenom v odseku 1 písm. a) pri neprimeranej strate váhy alebo pri strate celých kusov za prepravy zásielky na otvorenom vozni.

### § 55.
### Výška náhrady za úplnú alebo čiastočnú stratu zásielky.

(1) Úplnou stratou je strata celej zásielky. Čiastočnou stratou sa rozumie strata jednotlivých kusov zásielky alebo strata na jej váhe.

(2) Ak musí železnica podľa ustanovení tohto poriadku dať náhradu za úplnú alebo čiastočnú stratu zásielky, určí sa výška takej náhrady takto:

a) Ak je oprávneným na uplatnenie nároku na náhradu socialistická právnická osoba, určí sa podľa ceny uvedenej v dodavateľovej faktúre. Ak preukáže oprávnený, že dodavateľova faktúra nebola vyhotovená, určí sa náhrada podľa úradnej ceny, akú mal tovar toho istého druhu a akosti v mieste odoslania v čase, keď zásielka bola prijatá na prepravu.

b) Ak je oprávneným na uplatnenie nároku na náhradu iná osoba než socialistická právnická osoba, určí sa podľa úradnej ceny, akú mal tovar toho istého druhu a akosti v mieste odoslania v čase, keď zásielka bola prijatá na prepravu.

(3) Ak nemožno určiť výšku náhrady podľa odseku 2 a ak neuzná železnica ani iný doklad o cene tovaru než faktúru, určí sa výška náhrady znaleckým odhadom. Oprávnený uhradzuje trovy znaleckého odhadu, ak je odhadnutá cena nižšia, než je cena ním tvrdená, inak ich uhradzuje železnica.

(4) Pri úplnej strate zásielky s udanou cenou uhradzuje železnica udanú cenu, pri čiastočnej strate udanú cenu strateného kusa, alebo ak došlo iba k strate na váhe, zodpovedajúci diel udanej ceny za každý chýbajúci kilogram. Ak dokáže železnica, že udaná cena presahuje cenu podľa odseku 2 alebo 3, dá náhradu iba do výšky takej ceny.

(5) Železnica nahradí aj prepravné, clo, dane, dávky a iné hotové výdavky, ktoré treba zaplatiť v súvislosti s prepravou stratenej zásielky alebo jej časti, ak nie sú spomenuté sumy už obsiahnuté v jej cene. Za ďalšie škody sa náhrada neposkytuje.

(6) Za stratu súkromného vozňa, jeho zariadenia alebo súčiastok zodpovedá železnica len podľa zaraďovacej smluvy.

### § 56.
### Domnienka o strate zásielky. Nájdenie stratenej zásielky.

(1) Oprávnený môže bez predloženia dôkazov považovať zásielku za stratenú, ak nebola do 30 dní po uplynutí dodacej lehoty prijímateľovi prichystaná na odber alebo dodaná do domu.

(2) Oprávnený, prijímajúc náhradu za stratenú zásielku, môže si písomne vyhradiť, aby mu bola podaná ihneď zpráva, ak bude zásielka nájdená do jedného roka po vyplatení náhrady. O tejto výhrade mu železnica vydá osvedčenie.

(3) Oprávnený môže do 30 dní po tom čo zprávu podľa odseku 2 dostal žiadať, aby mu bola nájdená zásielka vydaná v stanici, ktorú určí. Železnica jeho žiadosti vyhovie, ak oprávnený zaplatí prepravné z pôvodnej odosielacej stanice do stanice, ktorú určil, a ak vráti náhradu, ktorá mu bola vyplatená, vynímajúc prepravné, ak bolo v tejto náhrade započítané. Oprávnený má však nárok na

náhradu za prekročenie dodacej lehoty, poprípade i nárok na náhradu za čiastočnú stratu alebo poškodenie.

(4) Ak neurobil oprávnený výhradu podľa odseku 2 alebo ak nebola nájdená zásielka požadovaná v lehote 30 dní alebo ak bola zásielka nájdená až po jednom roku, postupuje železnica s nájdenou zásielkou podľa svojho uváženia, prihliadajúc pritom na zákonné ustanovenia a opatrenia štátnych orgánov.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 platia aj pri strate jednotlivého kusa zásielky, zapísaného v nákladnom liste.

### § 57.
### Obmedzená zodpovednosť pri strate váhy zásielky.

(1) Pri zásielke, ktorá pre svoju zvláštnu prirodzenú povahu za prepravy zpravidla stráca na váhe, zodpovedá železnica bez ohľadu na prejdenú vzdialenosť len za tú časť straty váhy, ktorá presahuje ďalej určenú medzu:

a) 2 % váhy pri tekutinách alebo predmetoch podaných vo vlhkom stave, ako aj pri týchto druhoch:
drevo farbiarske, strúhané alebo mleté,
chmeľ,
korene,
kosti celé alebo mleté,
kôra stromová,
kože surové,
kože spracované,
kožušiny,
mydlá a hutné oleje,
odpadky koží,
plodiny čerstvé, sušené alebo pečené, vyjmúc obilie a semená,
rohy a paznechty,
ryby sušené,
sladké drevo,
soľ,
šľachy zvieracie,
štetiny,
tabak rezaný,
tabakové listy čerstvé,
tmely čerstvé,
tuky,
vlasiny,
vlna ovčia,
zelenina čerstvá;
toto ustanovenie neplatí pri tekutinách prepravovaných v kovových alebo sklených obaloch s neprepustným uzáverom (zaletovaným, zaliatym voskom, smolou a pod.);

b) 1 % váhy pri všetkých ostatných predmetoch podliehajúcich strate váhy za prepravy.

(2) Obmedzenie zodpovednosti nemožno uplatniť, ak dokáže oprávnený, že strata váhy podľa okolností prípadu nevznikla z príčin, ktoré ospravedlňujú prípustnú medzu straty.

(3) Ak sa prepravuje jedným nákladným listom niekoľko kusov, počíta sa prípustná medza straty váhy pri každom kuse osobitne, ak bola jeho váha pri podaní buď oddelene označená v nákladnom liste, alebo ak ju možno inak zistiť.

(4) Pri úplnej strate nie je pri výpočte náhrady srážka z váhy prípustná.

(5) Obmedzená zodpovednosť železnice podľa § 54 nie je týmito ustanoveniami dotknutá.

### § 58.
### Výška náhrady za poškodenie zásielky.

(1) Za poškodenie zásielky je železnica povinná zaplatiť sumu, o ktorú sa zásielka znehodnotila. Za ďalšie škody vzniknuté poškodením sa náhrada neposkytuje.

(2) Za poškodenie zásielky s udanou cenou zaplatí železnica náhradu v rozsahu zodpovedajúcom znehodnoteniu zásielky, nie však viac než udanú cenu.

(3) Prijímateľ smie odmietnuť odber zásielky z dôvodu, že bola poškodená, iba vtedy, ak sa zmenila poškodením akosť alebo podstata zásielky do tej miery, že ju nemožno upotrebiť podľa jej pôvodného určenia.

(4) Za poškodenie súkromného vozňa, jeho zariadenia alebo súčiastok zodpovedá železnica len podľa zaraďovacej smluvy.

### § 59.
### Údaj ceny.

(1) Odosielateľ musí v nákladnom liste udať cenu týchto predmetov:

a) zlata, striebra a platiny,

b) drahokamov,

c) drahých kožušín, ako aj výrobkov z nich,

d) umeleckých predmetov,

e) starožitností.

Ak tak neurobí odosielateľ, železnica zásielku na prepravu neprijme. Ak zapísal odosielateľ do nákladného listu také predmety s nesprávnym, nepresným alebo neúplným pomenovaním, poskytne železnica pri úplnej strate, čiastočnej strate alebo pri poškodení náhradu len podľa pomenovania, ktoré zapísal odosielateľ do nákladného listu.

(2) Odosielateľ môže udať cenu i pri iných predmetoch, vynímajúc tie predmety, pri ktorých je údaj ceny tarifou vylúčený.

(3) Podrobnejšie podmienky určuje tarifa.

### § 60.
### Výška náhrady za prekročenie dodacej lehoty.

(1) Za prekročenie dodacej lehoty je železnica povinná zaplatiť ako náhradu desatinu dovozného za každý začatý deň, o ktorý bola dodacia lehota prekročená. Suma náhrady nesmie prevyšovať polovicu dovozného, pokiaľ oprávnený nedokáže, že mu prekročením dodacej lehoty vznikla škoda.

(2) Ak dokáže oprávnený, že mu prekročením dodacej lehoty vznikla škoda, zaplatí mu železnica náhradu škody len do výšky dovozného.

(3) Za prekročenie dodacej lehoty, ktorá bola osobitne dohovorená (§ 10), je železnica povinná zaplatiť ako náhradu - ak nedokáže oprávnený, že mu vznikla škoda - polovicu dovozného, ak bola lehota prekročená najviac o 6 hodín, inak celé dovozné. Ak dokáže oprávnený, že mu vznikla škoda, zaplatí železnica náhradu škody, avšak len do výšky dovozného, ak bola lehota prekročená

najviac o 6 hodín, inak do výšky dvojnásobného dovozného. Dovozné pre určenie náhrady sa počíta vždy zo stanice, v ktorej preprava v osobitne dohovorenej dodacej lehote začala.

(4) Náhrada za prekročenie dodacej lehoty neprislúcha pri úplnej strate zásielky.

(5) Pri poškodení zásielky sa pripočítava náhrada za prekročenie dodacej lehoty k sume určenej podľa § 58.

(6) Železnica neposkytne náhradu za prekročenie dodacej lehoty, ak je nárok pri jednej prepravnej smluve menší než 20 Kčs.

(7) Prijímateľ nemá nárok na náhradu za prekročenie dodacej lehoty, ak neodoberie zásielku došlú do stanice určenia s prekročenou dodacou lehotou do 3 dní po uplynutí odbernej lehoty.

### § 61.
### Zúrokovanie náhrady.

(1) Oprávnený môže žiadať 6 % úroky ročne z priznanej sumy, ak je táto suma z jednej prepravnej smluvy väčšia než 500 Kčs.

(2) Úroky sa počítajú odo dňa podania reklamácie do dňa poukazu sumy. Úrok sa však nepočíta, ak poukázala železnica sumu do 60 dní odo dňa podania reklamácie.

(3) Železnica neposkytuje úroky za čas, po ktorý zdržal oprávnený vybavenie reklamácie najmä tým, že nepredložil doklady potrebné pre určenie výšky náhrady.

(4) Úroky 6 % ročne zo sumy väčšej než 500 Kčs platí i odosielateľ alebo prijímateľ, ak ide o nároky železnice vzniknuté z prepravy tovaru. V týchto prípadoch sa úroky počítajú odo dňa, keď železnica písomne požiadala o zaplatenie príslušnej sumy, až do dňa zaplatenia.

### § 62.
### Zodpovednosť železnice za zamestnancov.

(1) Železnica zodpovedá za svojich zamestnancov vo svojej službe, a za iné osoby, ktoré použije na vykonanie prevzatej prepravy.

(2) Ak vykonávajú železniční zamestnanci na žiadosť úkony, ktoré železnici neprislúchajú, sú považovaní za splnomocnencov toho, za koho konajú, a železnica za ich konanie nezodpovedá.

### § 63.
### Zistenie straty alebo poškodenia zásielky.

(1) Železnica je povinná zistiť zápisnicou úplnú stratu zásielky ihneď, len čo je úplná strata nepochybná, inak až za 30 dní po uplynutí dodacej lehoty. Odpis zápisnice vydá železnica oprávnenému.

(2) Ak objaví železnica čiastočnú stratu alebo poškodenie zásielky alebo ak sa domnieva, že došlo k čiastočnej strate alebo poškodeniu, alebo ak to tvrdí oprávnený, je železnica povinná ihneď spísať zápisnicu, a to podľa možnosti v prítomnosti oprávneného. V zápisnici sa zistí stav zásielky, podľa potreby jej váha, a pokiaľ je to možné, príčina a veľkosť škody a čas, kedy škoda vznikla. Odpis zápisnice vydá železnica oprávnenému.

(3) Stanica je povinná zistiť zápisnicou aj poškodenie súkromného vozňa, ako aj stratu alebo poškodenie jeho súčiastok, a to pri naloženom vozni okrem zápisnice o škode na zásielke.

(4) Ak sa poškodí za prepravy zásielka do tej miery, že by sa ďalšou prepravou škoda značne zväčšila, alebo ak je zásielka poškodením znehodnotená tak, že by nebolo účelné prepraviť ju do stanice určenia, spíše železnica zápisnicu podľa odseku 2 a vyzve odosielateľa, aby navrhol, ako postupovať so zadržanou zásielkou. Ak nedôjde v lehote určenej tarifou vykonateľný návrh odosielateľa, postupuje železnica podľa § 44.

(5) Na zisťovanie čiastočnej straty alebo poškodenia priberie železnica aspoň jedného svedka, a ak treba, i znalca. Taktiež oprávnený si môže pribrať znalca, avšak na vlastné trovy.

(6) Ak neuzná oprávnený zistenie zápisnicou, môže žiadať na súde o zabezpečenie dôkazu.

**§ 64.**
**Reklamácia.**

(1) Nárok z prepravnej smluvy musí byť uplatnený na železnici písomne (reklamácia). Tarifa určuje, ktoré údaje musí reklamácia obsahovať, ktoré doklady musia byť spolu s ňou predložené a kde treba reklamáciu podať.

(2) Uplatniť nárok na vrátenie sumy zaplatenej podľa prepravnej smluvy je oprávnený odosielateľ alebo prijímateľ, podľa toho, kto sumu zaplatil.

(3) Uplatniť nárok z dobierky je oprávnený odosielateľ.

(4) Uplatniť ostatné nároky z prepravnej smluvy je oprávnený

a) odosielateľ, ak má právo meniť prepravnú smluvu (§ 40);

b) prijímateľ od okamihu, keď prijal nákladný list alebo keď vstúpil do prepravnej smluvy príkazom na zmenu prepravnej smluvy (§ 41);

c) prijímateľ pri strate nákladného listu a zároveň pri úplnej strate zásielky, ak predloží druhopis nákladného listu.

Tarifa môže určiť výnimky.

(5) Železnica je povinná oprávnenému písomne oznámiť svoje rozhodnutie o reklamácii do 60 dní odo dňa podania reklamácie a vrátiť doklady. Tarifa určuje, ktoré z dokladov je železnica oprávnená si ponechať.

(6) Ak zamietne železnica reklamáciu či už úplne alebo čiastočne, je povinná oprávnenému oznámiť dôvody zamietnutia.

**§ 65.**
**Zánik nárokov proti železnici.**

(1) Odberom zásielky zanikajú proti železnici všetky nároky z prepravnej smluvy okrem prípadov uvedených v odseku 2.

(2) Nezanikajú nároky na vrátenie zaplatených súm podľa prepravnej smluvy alebo nároky z dobierky a nároky na náhradu,

a) ak bola do odberu (§ 63) zistená čiastočná strata alebo poškodenie zásielky alebo ak bolo také zistenie opomenuté iba vinou železnice;

b) z takých zvonka neznateľných škôd, ktoré boly zistené až po odbere zásielky oprávneným, avšak iba za týchto podmienok:

1. ak neponúkla železnica oprávnenému, aby sa v stanici určenia presvedčil o stave zásielky;

2. ak podá oprávnený návrh na zistenie (§ 63) ihneď po objavení škody, najneskoršie však do 3 dní po odbere zásielky;
3. ak dokáže, že škoda vznikla v čase od prijatia na prepravu do odberu;

c) za prekročenie dodacej lehoty, ak bola reklamácia podaná do 30 dní po odbere.

**§ 66.**
**Žaloby. Arbitrážne žiadosti.**

(1) Nároky z prepravnej smluvy môže oprávnený podľa § 64 uplatniť žalobou alebo arbitrážnou žiadosťou jedine vtedy, ak zamietla železnica reklamáciu úplne alebo čiastočne alebo ak nevybavila reklamáciu v lehote 60 dní odo dňa jej podania.

(2) Nárok na vrátenie sumy zaplatenej podľa prepravnej smluvy môže byť uplatnený žalobou alebo arbitrážnou žiadosťou iba proti železnici, ktorá túto sumu vybrala.

(3) Ostatné nároky z prepravnej smluvy môžu byť uplatnené žalobou alebo arbitrážnou žiadosťou proti odosielacej železnici alebo proti železnici určenia.

**§ 67.**
**Premlčanie nárokov.**

(1) Nároky vyplývajúce z ustanovení o preprave tovaru sa premlčujú v jednom roku.

(2) Premlčacia doba sa začína:

a) pri nárokoch na náhradu za úplnú stratu uplynutím 30. dňa po uplynutí dodacej lehoty;

b) pri nárokoch na náhradu za čiastočnú stratu, poškodenie alebo prekročenie dodacej lehoty uplynutím dňa, v ktorom bola zásielka dodaná;

c) pri nárokoch na doplatenie alebo vrátenie prepravného a prirážok k dovoznému uplynutím dňa, keď bola uzavretá prepravná smluva;

d) pri nárokoch na zaplatenie alebo vrátenie súm podľa vyplatného účtu uplynutím dňa vyúčtovania s odosielateľom, najneskoršie však uplynutím 30. dňa po uplynutí dodacej lehoty;

e) pri nárokoch železnice na zaplatenie sumy, ktorú zaplatil prijímateľ namiesto odosielateľa alebo odosielateľ namiesto prijímateľa a ktorú železnica je povinná vrátiť oprávnenému, uplynutím dňa, v ktorom suma bola vrátená;

f) pri nárokoch na doplatenie rozdielu dovozného alebo prirážky, ak nenaložil prijímateľ so zásielkou podľa vyhlásenia odosielateľa v nákladnom liste, uplynutím dňa, keď sa železnica o tom dozvedela; ak sa dozvie železnica o nároku až po uplynutí 3 rokov od dodania zásielky, nemožno ho už uplatniť;

g) pri nárokoch z dobierok uplynutím 30. dňa po uplynutí dodacej lehoty;

h) pri nárokoch na vyplatenie výťažku z predaju uplynutím dňa predaja;

ch) pri nárokoch na zaplatenie sumy požadovanej colnicou alebo iným štátnym orgánom uplynutím dňa, keď uplatnily svoje nároky;

i) pri ostatných nárokoch uplynutím dňa, keď nastala udalosť odôvodňujúca podanie reklamácie.

(3) Premlčacia doba neplynie od začiatku dňa podania reklamácie až do konca dňa, keď oprávnený dostal od železnice písomnú odpoveď na reklamáciu a doklady, ktoré k nej boly priložené, pokiaľ železnica nie je oprávnená niektoré z nich si ponechať. Dôkaz o podaní

reklamácie alebo písomnej odpovedi a o vrátení dokladov prislúcha tomu, kto sa na to odvoláva. Opätovná reklamácia toho istého nároku nemá vplyv na beh premlčacej doby.

### § 68.
### Spoločná zodpovednosť a vzájomný pomer železníc.

(1) Železnice zúčastnené podľa nákladného listu na prepravnej smluve zodpovedajú rukou spoločnou a nerozdielnou za vykonanie prepravnej smluvy a za záväzky z nej vyplývajúce.

(2) Každá železnica je povinná zaplatiť zúčastneným železniciam podiel, ktorý im pripadá zo súm, ktoré podľa ustanovení tohto poriadku alebo tarify vybrala alebo mala vybrať.

(3) Odovzdanie zásielky jednou železnicou ďalšej železnici oprávňuje prvú železnicu, aby druhej železnici pripísala hneď na vrub sumy, ktoré viaznu na zásielke podľa nákladného listu v čase odovzdania, s výhradou konečného vyúčtovania podľa odseku 2.

(4) Ak poskytla niektorá zo zúčastnených železníc náhradu z prepravnej smluvy, má právo postihu proti železnici, ktorá škodu spôsobila. Ak nemožno túto železnicu zistiť, rozdelí sa náhrada podľa pomeru tarifných kilometrov, ktorými sa železnice na preprave zúčastnily, ak nedokáže niektorá, že škoda nenastala na jej tratiach.

(5) Ak vrátila niektorá železnica podľa ustanovení tohto poriadku alebo tarify oprávnenému sumy za inú železnicu, má právo postihu proti tejto železnici.

(6) Železnice môžu osobitnými dohovormi upraviť svoj vzájomný pomer aj inak.

## Tretia časť.
## Preprava spešnín.

### § 69.

(1) Na prepravu ako spešnina sa prijímajú predmety, ktorých povaha, rozmery a váha dovoľujú rýchle ich nakladať a vykladať; tarifa môže obmedziť počet, rozmery a váhu predmetov prepravovaných ako spešnina alebo určiť ich úpravu.

(2) Odosielateľ je povinný odovzdať spolu so spešninou spešninový list, pokiaľ tarifa neustanovuje inak. Vzorec spešninového listu určuje tarifa.

(3) Odosielateľ je povinný zaplatiť prepravné pri podaní spešniny. Dobierky nie sú dovolené, ak neustanovuje tarifa inak.

(4) Spešninu prepraví železnica urýchlene, podľa vlastného uváženia i vlakmi prepravujúcimi cestujúcich.

(5) Dodacia lehota je za každých začatých 250 tarifných kilometrov 12 hodín a začína sa pri spešnine prijatej na prepravu predpoludním o 12. hodine, pri spešnine prijatej popoludní o 24. hodine. Dodacia lehota je zachovaná, ak pred jej uplynutím bola spešnina prichystaná na odber.

(6) Ak neodoberie prijímateľ spešninu do jednej hodiny po jej prichystaní na odber, stanica určenia buď podľa ustanovení tarify podá prijímateľovi zprávu, alebo spešninu dodá do domu.

(7) Zmeny prepravnej smluvy dodatočným príkazom odosielateľa (§ 40) a príkazom prijímateľa (§ 41) nie sú dovolené.

(8) Za prekročenie dodacej lehoty zaplatí železnica ako náhradu dve desatiny dovozného za každý čo i len začatý deň, o ktorý bola dodacia lehota prekročená, avšak len do výšky dovozného. Pri dokázanej škode nahradí túto škodu, avšak len do dvojnásobnej výšky dovozného.

(9) Pokiaľ odseky 1 až 8 alebo tarifa neustanovujú inak, platia pre prepravu spešnín obdobne ustanovenia druhej časti, pokiaľ sa vzťahujú na kusové zásielky.

## Štvrtá časť.
## Preprava cestujúcich.

### § 70.
### Cestovné poriadky.

(1) Železnica je povinná vyvesiť na staniciach platné cestovné poriadky, a to v rozsahu zodpovedajúcom miestnej potrebe a miestnym možnostiam.

(2) Návrhy a posudky vo veciach cestovných poriadkov podáva železnici krajský národný výbor po prejednaní s krajskou odborovou radou; dopravný správny úrad môže určiť lehoty, v ktorých to treba urobiť. Tieto návrhy a posudky prejedná železnica s krajským národným výborom.

### § 71.
### Právo na prepravu. Pridelenie a obloženie miest.

(1) Cestujúci má právo na prepravu, ak je miesto vo vozňovej triede, pre ktorú platí jeho cestovný lístok. Ak nie je v tejto vozňovej triede miesto alebo ak nemá vlak takú vozňovú triedu, môže cestujúci prestúpiť do nižšej alebo vyššej vozňovej triedy za podmienok určených tarifou, alebo sa môže cesty vzdať. Cestujúci môže žiadať vrátenie zaplatených súm podľa § 87 ods. 4.

(2) Železniční zamestnanci v službe sú oprávnení a sprievodcovia na požiadanie povinní určiť cestujúcemu miesto.

(3) Cestujúci smie pri nástupe do vlaku obložiť ako pre seba, tak pre každého s ním idúceho cestujúceho, pre ktorého môže predložiť cestovný lístok, po jednom voľnom mieste.

(4) Kto obloží miesto neoprávnene, je povinný zaplatiť železnici za každé neoprávnene obložené miesto 20 Kčs. Cestujúci, ktorý opustí svoje miesto a neobloží ho, stráca naň právo.

### § 72.
### Osoby z prepravy vylúčené alebo pripustené na prepravu podmienečne.

(1) Do vlaku nemajú prístup alebo môžu byť cestou z prepravy vylúčené:

a) opité osoby a osoby, ktoré sa chovajú neslušne alebo nezachovávajú predpisy zákonov, tohto poriadku alebo tarify alebo ktoré neuposlúchnu príkazy a pokyny, ktoré v záujme zachovania bezpečnosti, pokoja a poriadku na železnici dávajú železniční zamestnanci pri výkone svojej služby; ak sú také osoby vylúčené z cesty, nemajú nárok na vrátenie zaplatených súm;

b) osoby, ktoré by mohly byť pre nemoc alebo z iných dôvodov spolucestujúcim na ťarchu, ak nebol pre nich vopred objednaný osobitný vozeň alebo oddiel; ak sú také osoby vylúčené z cesty, vráti im železnica na žiadosť sumy za neprejdenú trať podľa § 87 ods. 2 a 4, avšak bez zrážky.

(2) Ak sa zistí onemocnenie alebo opilosť cestou, musia byť cestujúci prepravení aspoň až do prvej stanice, kde možno poskytnúť im nevyhnutnú starostlivosť.

(3) Železnica neprepravuje nemocných besnotou a nemocných morom. Ak sa zistí také onemocnenie až cestou, prepraví železnica nemocných až do prvej stanice, kde možno poskytnúť im potrebné ošetrenie.

(4) Železnica prepravuje nemocných alebo podozrivých z ostatných nákazlivých nemocí, ktoré sú všeobecne podrobené povinnému hlášeniu, len za osobitných podmienok, ktoré určuje tarifa.

(5) Za osobitný vozeň alebo oddiel musí byť zaplatené cestovné i s vedľajšími poplatkami určenými tarifou.

### § 73.
### Cestovné lístky.

(1) Cestujúci musí mať pred nástupom a po celý čas cesty platný cestovný lístok, pokiaľ tento poriadok alebo tarifa neustanovuje inak.

(2) Cestovné lístky vydáva železnica alebo s jej schválením iný podnik.

(3) Čas platnosti cestovných lístkov určuje tarifa.

### § 74.
### Vydávanie cestovných lístkov.

(1) Výdajne cestovných lístkov musia byť otvorené pred odchodom vlaku včas, aby si cestujúci mohli zadovážiť cestovné lístky bez chvatu a návalu, najneskoršie však 15 minút pred časom odchodu vlaku, určeným cestovným poriadkom.

(2) Ak nie je v stanici výdajňa cestovných lístkov alebo ak ponechá železnica pri určitých vlakoch výdajňu uzavretú, oznámi to vývеskou na stanici; v takých prípadoch platia cestujúci cestovné vo vlaku.

(3) Ak to vyžadujú prevádzkové pomery, je železnica oprávnená 5 minút pred časom skutočného odchodu vlaku cestujúcemu vydanie cestovného lístku odmietnuť.

(4) Cestujúci je povinný sa pri prejímaní cestovného lístku presvedčiť, či mu bol vydaný podľa jeho údajov.

### § 75.
### Deti.

(1) Železnica prepravuje deti až do dovŕšeného 4. roku zadarmo bez cestovného lístku, ak nie je pre ne žiadané osobitné miesto.

(2) Za prepravu dieťaťa vo veku do 4 rokov, ak žiada preň cestujúci osobitné miesto, a za prepravu dieťaťa od 4 do 10 rokov sa zaplatí cestovné, ktoré nesmie presahovať 50 % obyčajného cestovného pre dospelých. Pre určenie veku dieťaťa je rozhodným deň nástupu cesty, pri zpiatočnom cestovnom lístku deň nástupu pri ceste tam.

(3) Preprava detí vo veku do 6 rokov bez sprievodu nie je dovolená.

### § 76.
### Objednávka vozňov, oddielov alebo jednotlivých miest.

(1) Cestujúci môže za podmienok určených tarifou objednať vozeň alebo oddiel. Objednaný vozeň alebo oddiel železnica označí.

(2) Železnica určí, pri ktorých vlakoch a za akých podmienok je možné alebo potrebné objednať si miesto.

### § 77.
### Použitie určitých vlakov alebo vozňov zvláštneho druhu.

Železnice môže určiť tarifou, cestovným poriadkom alebo výveskou na stanici podmienky pre použitie určitých vlakov alebo vozňov zvláštneho druhu.

### § 78.
### Starostlivosť o cestujúcich. Čakárne.

(1) Železnica je povinná v rámci jednotného hospodárskeho plánu zabezpečovať potrebné pohodlie pre cestujúcich a poskytnúť im možnosť použiť po čas pobytu v stanici a na ceste kultúrne zariadenia.

(2) Železnica sa postará, aby vlak mal primeraný počet vozňov alebo oddielov pre nefajčiarov; v týchto vozňoch alebo oddieloch nie je dovolené vôbec fajčiť. Kto prestúpi zákaz fajčenia, je povinný zaplatiť železnici 20 Kčs.

(3) Železnica sa podľa potreby postará o oddelené umiestenie matiek s deťmi do 6 rokov a školskej mládeže v osobitných oddieloch alebo vozňoch, ktoré sa považujú za nefajčiarske.

(4) Pre informáciu cestujúcich označí železnica v staniciach smer cesty vlakov a na vlakoch konečnú stanicu vlaku alebo i vozňa.

(5) V staniciach so slabšou prepravou musia byť čakárne otvorené aspoň 30 minút, v staniciach s čulejšou prepravou aspoň hodinu pred časom odchodu vlakov, určeným cestovným poriadkom. Tarifa môže určiť odchýlky.

(6) Osoby z prepravy vylúčené alebo pripustené na prepravu len podmienečne nesmú sa zdržovať v čakárňach.

(7) Predmety a živé zvieratá, ktoré nie je dovolené brať so sebou do vozňa, nesmú sa brať ani do čakárne.

(8) Fajčiť v čakárni môže byť zakázané výveskou. Kto prestúpi zákaz fajčenia, zaplatí železnici 20 Kčs.

### § 79.
### Povinnosti cestujúcich.

(1) Cestujúci nesmú, ak je vlak v pohybe, otvárať dvere vozňov, vychyľovať sa z okien, zdržovať sa na stúpadlách, spojovacích môstkoch a plošinách vozňov, okrem prípadu, keď použitie spojovacích môstkov alebo pobyt na plošinách vozňov sú výslovne dovolené, a vystupovať alebo nastupovať. Ak zastaví vlak mimoriadne na trati alebo v stanici, kde nemal zastaviť, smú cestujúci vystúpiť iba za súhlasu sprievodcu; musia sa však ihneď vzdialiť s koľají a na vyzvanie sprievodcu opäť ihneď nastúpiť.

(2) Cestujúci je povinný nahradiť poškodenie alebo znečistenie staničných miestností, vozidiel alebo zariadení, ktoré spôsobil, podľa sadzieb náhrad určených železnicou. Cestujúci je oprávnený nahliadnuť do soznamu sadzieb náhrad.

### § 80.
### Prerušenie cesty.

Cestujúci má právo, pokiaľ tarifa neustanovuje inak, prerušiť cestu v stanici na ceste za týchto podmienok:

a) čas platnosti cestovných lístkov sa prerušením cesty nepredlžuje;

b) cestovný lístok musí cestujúci predložiť v stanici na potvrdenie o prerušení cesty, a to najneskoršie do jednej hodiny po príchode vlaku; ak to neurobí, stráca cestovný lístok platnosť pre ďalšiu cestu;

c) v ceste možno pokračovať aj z inej stanice, ktorá leží na tej istej ceste bližšie k stanici cieľovej.

### § 81.
### Vstup na nástupište.

(1) V stanici, kde železnica vývеskou vyhlásila nástupište alebo čakáreň za uzavreté, musí mať každý, kto nemá platný cestovný lístok, pred vstupom do uzavretých častí stanice vstupenku na nástupište; musí ju na požiadanie zamestnanca na to oprávneného kedykoľvek predložiť a pri odchode z uzavretých častí stanice odovzdať. Kto vstúpi do uzavretých častí stanice bez platného cestovného lístku alebo vstupenky na nástupište, je povinný, ak neurčuje tarifa úľavu, zaplatiť 20 Kčs.

(2) Cenu vstupenky na nástupište určuje tarifa.

(3) Osoby vylúčené z prepravy nemajú prístup na nástupište.

### § 82.
### Cestujúci bez platného cestovného lístku. Doplatky pri použití vyššej vozňovej triedy alebo vlaku vyššieho druhu.

(1) Cestujúci, ktorý nemôže predložiť platný cestovný lístok a bez vyzvania to ohlási sprievodcovi, je povinný zaplatiť k cestovnému prirážku 20 Kčs. Tarifa môže určiť výnimky.

(2) Cestujúci, ktorý nemôže predložiť platný cestovný lístok a ohlási to sprievodcovi až po vyzvaní, aby cestovný lístok predložil, alebo to sprievodcovi vôbec neohlási, je povinný zaplatiť cestovné z nástupnej stanice, alebo ak nemožno túto stanicu hneď nepochybne zistiť, z východiskovej stanice vlaku do cieľovej stanice cestujúceho a prirážku 200 Kčs. Tarifa môže určiť výnimky.

(3) Cestovný lístok neoprávnene menený je neplatný a železnica ho odníme. Poškodený alebo pošpinený cestovný lístok uzná len vtedy, ak možno z neho zistiť obsah.

(4) Cestujúci, ktorý odoprie ihneď zaplatiť, môže byť z ďalšej cesty vylúčený.

(5) Za dodatočné vymáhanie cestovného alebo prirážky vyberie železnica 10 Kčs za každú písomnú výzvu alebo upomienku.

(6) Vo vlaku smie sa zdržovať bez cestovného lístku - avšak len po čas nevyhnutne potrebný - ten, kto pomáha nemocnému alebo inému cestujúcemu, ktorý potrebuje pomoc; inak ten, kto neoprávnene sa zdržuje vo vlaku pripravenom na odchod, je povinný zaplatiť sumu 20 Kčs.

### § 83.
### Predmety, ktoré nie je dovolené brať do vozňov pre prepravu cestujúcich.

(1) Cestujúcim nie je dovolené, pokiaľ tarifa neustanovuje inak, brať do vozňov pre prepravu cestujúcich nebezpečné predmety, najmä nabité zbrane, predmety výbuchom nebezpečné, látky samozápalné, ľahko vznetlivé, jedovaté alebo žieravé, ako aj predmety, ktoré by mohly spolucestujúcich obťažovať alebo byť im nepohodlné, alebo ktoré by mohly poškodiť alebo pošpiniť vozeň.

(2) Osoby oprávnené na nosenie strelnej zbrane môžu vziať so sebou i príručné strelivo.

(3) Strážam, ktoré sprevádzajú zatknuté osoby alebo väzňov a idú s nimi v osobitnom vozni alebo oddieli, je dovolené vziať si so sebou nabitú zbraň.

(4) Železniční zamestnanci majú právo sa presvedčiť v prítomnosti cestujúceho alebo svedka o povahe predmetov, ktoré cestujúci vzal so sebou, ak sú vážne dôvody na podozrenie, že boly porušené ustanovenia odseku 1 alebo 2.

(5) Predmet, ktorý nie je dovolené brať do vozňa, je cestujúci povinný z vozňa odstrániť hneď v nástupnej stanici, alebo ak to bolo zistené cestou, v najbližšej stanici, kde vlak zastaví na vystupovanie.

(6) Kto vzal so sebou do vozňa nebezpečné predmety, zodpovedá za škodu z toho vzniknutú; okrem toho zaplatí za každý kilogram hrubej váhy kusa, v ktorom bol

a) predmet výbuchom nebezpečný alebo látka samozápalná 100 Kčs,

b) látka ľahko vznetlivá, jedovatá alebo žieravá 20 Kčs.

### § 84.
### Ručné batožiny.

(1) Cestujúci je oprávnený vziať so sebou do vozňa zadarmo ako ručné batožiny predmety ľahko prenosné, ak tomu nebránia colné alebo iné predpisy alebo ustanovenie § 83 ods. 1. Pre ručné batožiny prislúcha cestujúcemu iba priestor nad miestom a pod miestom, ktoré zaujíma.

(2) Živé zvieratá je dovolené brať so sebou do vozňa ako ručné batožiny, ak sú malé, ak tomu nebránia osobitné predpisy o zvieratách, ak nemá nijaký spolucestujúci toho istého oddielu námietky a ak sú uzavreté v klietkach, debnách, košoch alebo v iných vhodných a bezpečných schránkach s nepriepustným dnom. Železnica môže tarifou alebo cestovným poriadkom zakázať, aby cestujúci brali niektoré malé zvieratá so sebou do určitých druhov vozňov alebo do určitých vlakov alebo do všetkých vlakov.

(3) Cestujúci môže vziať so sebou do vozňa psov každej veľkosti, hoci aj bez schránok, ak zaplatí za každého psa prepravné; podrobnejšie podmienky určuje tarifa. Ak nemôže cestujúci, ktorý vzal so sebou do vozňa psa, preukázať, že za neho zaplatil prepravné, je povinný zaplatiť okrem prepravného prirážku 20 Kčs. Tarifa môže určiť výnimky.

(4) Ručné batožiny, ktoré nevyhovujú ustanoveniam odsekov 1 a 2, je cestujúci povinný z vozňa odstrániť.

(5) Dohľad na ručné batožiny prislúcha iba cestujúcemu a cestujúci zodpovedá za škodu vzniknutú z toho, že ich vzal so sebou.

### § 85.
### Meškanie alebo vynechanie vlakov; strata pripojenia. Prevádzkové poruchy.

(1) Oneskorený odchod alebo príchod alebo vynechanie vlaku, ako aj iné nepravidelnosti v chod vlaku nie sú dôvodom na náhradu škody.

(2) Ak bolo meškaním vlaku zmeškané pripojenie k inému vlaku alebo ak nejde niektorý vlak vôbec alebo len po časti cesty, môže sa cestujúci ďalšej cesty vzdať (§ 87 ods. 3).

(3) Ak sa cestujúci vzdá ďalšej cesty a ak sa vráti najbližším vhodným vlakom do nástupnej stanice, bez toho, že by cestu prerušil, prepraví ho železnica zadarmo späť a vráti mu na jeho žiadosť rozdiel cestovného (§ 87 ods. 3). Cestujúci však musí svoj nárok na bezplatnú prepravu späť ohlásiť s predložením cestovného lístku hneď po príchode vlaku v stanici, kde sa vzdal ďalšej cesty; stanica osvedčí cestujúcemu, že svoj nárok ohlásil.

(4) Ak sa zriekne cestujúci zpiatočnej cesty zadarmo a pokračuje v ceste, prepraví ho železnica bez doplatku vlakom, ktorý ide po tej istej ceste alebo i po inej ceste, ak sa tak urýchli príchod do cieľovej stanice. Stanica, odkiaľ cestujúci pokračuje v ceste, osvedčí na cestovnom lístku, že bolo zmeškané pripojenie, alebo že vlak neišiel, podľa potreby predĺži čas platnosti cestovného lístku a poprípade na ňom poznamená, že platí pre inú cestu, pre vlak vyššieho druhu alebo pre vyššiu triedu vozňovú.

(5) Železnica je oprávnená vylúčiť tarifou použitie niektorých vlakov pre prepravu podľa odsekov 3 a 4.

(6) Ak znemožnia živelné pohromy alebo iné podobné okolnosti cestu po niektorej trati, postará sa železnica podľa možnosti o ďalšiu prepravu až ku schodnej trati. Ak to nie je možné, platia ustanovenia odsekov 2 až 5.

(7) Ustanovenia odsekov 1 až 6 platia obdobne pre prepravu psov, ktorých cestujúci vzal so sebou.

(8) V staniciach s čulejšou prepravou oznámi železnica vývеskou alebo iným vhodným spôsobom meškanie vlaku nad 15 minút, vynechanie vlaku a prevádzkové poruchy.

### § 86.
### Colné a iné predpisy.

Cestujúci je povinný spravovať sa colnými a inými predpismi o osobnom prehľadaní a o prehľadaní ručných batožín. Železnica nezodpovedá za následky vzniknuté z toho, že cestujúci neplnil tieto povinnosti.

### § 87.
### Návratky.

(1) Ak sa cestovný lístok nepoužil na cestu, vráti železnica na žiadosť zaplatené cestovné po srážkach uvedených v odsekoch 8 a 9; ak sa cestovný lístok už použil na podanie cestovnej batožiny, vráti železnica na žiadosť zaplatené cestovné len vtedy, ak bola vzatá aj cestovná batožina späť v odosielacej stanici. Srážka podľa odseku 8 nie je dovolená, ak bol cestovný lístok vrátený v deň vyznačený na cestovnom lístku alebo aspoň bolo v tento deň železnicou osvedčené, že nebol použitý. Tarifa môže určiť výnimky.

(2) Ak bol cestovný lístok použitý na cestu len čiastočne, vráti železnica na žiadosť rozdiel medzi zaplateným cestovným a cestovným za prejdenú trať po srážkach uvedených v odsekoch 8 a 9.

(3) Ak sa cestujúci vzdá v prípadoch uvedených v § 85 ods. 2, 3 alebo 6 cesty, je oprávnený žiadať vrátenie rozdielu medzi zaplateným cestovným a cestovným za prejdenú trať. Ak sa vzdá cesty už v nástupnej stanici, je oprávnený žiadať vrátenie celého cestovného. Srážka podľa odseku 8 nie je tu dovolená.

(4) Ak bol cestujúci podľa § 71 ods. 1 prepravený v nižšej vozňovej triede, je oprávnený žiadať vrátenie rozdielu v cestovnom; ak sa vzdal cesty už v nástupnej stanici, je oprávnený žiadať vrátenie celého cestovného. Srážka podľa odseku 8 nie je tu dovolená.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 neplatia pre cestovný lístok oprávňujúci na ľubovoľný počet ciest. Tarifa môže určiť výnimky.

(6) Ak nevzal cestujúci psa so sebou a ak vráti nepoužitý lístok na prepravu psa stanici, ktorá ho vydala, ten istý deň, keď bol vydaný, alebo ak bolo aspoň v tento deň železnicou osvedčené, že nebol použitý, vráti železnica prepravné za psa, a to bez srážky. Inak platí o vrátení prepravného za psov ustanovenie o vrátení cestovného.

(7) Za stratený cestovný lístok a lístok na prepravu psa železnica náhradu neposkytuje.

(8) Zo sumy, ktorá sa má vrátiť, sráža sa - ak nie je srážka podľa predchádzajúcich ustanovení vylúčená - 10 %, najmenej však 10 Kčs a najviac 50 Kčs za cestovný lístok, poprípade za lístok na prepravu psa. Ak bolo vypravených niekoľko cestujúcich spoločným cestovným lístkom, vypočíta sa srážka tak, ako keby bol každému cestujúcemu vydaný cestovný lístok osobitne, pokiaľ tarifa neustanovuje inak.

(9) Ak vracia železnica sumu poštou, odpočíta si poštové poplatky.

(10) Pre uplatnenie nároku na vrátenie zaplatených súm je cestujúci povinný požiadať stanicu, aby mu osvedčila, že cestovný lístok nepoužil alebo použil len čiastočne, a to ihneď v deň, keď nastala skutočnosť, ktorej osvedčenie žiada. Železnica však vyhovie žiadosti o vrátenie zaplatených súm i vtedy, ak si nemohol cestujúci zo závažných dôvodov zadovážiť osvedčenie stanice a preukáže iným spôsobom, že cestovný lístok nebol použitý alebo že ho použil len čiastočne.

(11) Preplatky vzniknuté nesprávnym použitím tarify alebo chybou pri výpočte súm musia sa vrátiť a rovnakým spôsobom vzniknuté nedoplatky zaplatiť. Železnica je povinná čo najskôr oznámiť a vrátiť zistené preplatky cestujúcemu z vlastného podnetu, ak môže zistiť adresu cestujúceho a ak je preplatok aspoň 10 Kčs za jeden cestovný lístok alebo jeden lístok na prepravu psa. Železnica je oprávnená vymáhať len nedoplatky presahujúce 10 Kčs za jeden cestovný lístok alebo jeden lístok na prepravu psa.

(12) Dlhujúce sumy podľa ustanovení tohto paragrafu sa nezúročujú.

### § 88.
### Reklamácie.

(1) Nárok na vrátenie cestovného alebo iných súm z prepravy cestujúcich musí oprávnený uplatniť na železnici písomne (reklamácia); ústne možno uplatniť iba reklamáciu na vrátenie cestovného, ak sa cestovný lístok nepoužil celkom alebo len zčasti alebo ak sa cestovné nesprávne vypočítalo a ak nejde o cestovný lístok, ktorým bolo vypravené viac cestujúcich. Tarifa určuje, ktoré údaje musí reklamácia obsahovať, ktoré doklady musia byť spolu s ňou predložené a kde ju treba podať.

(2) Reklamáciu môže uplatniť ten, kto predloží cestovný lístok, lístok na prepravu psa alebo potvrdenku o zaplatenej sume.

(3) Železnica je povinná písomne oznámiť svoje rozhodnutie o písomnej reklamácii oprávnenému do 60 dní odo dňa vyznačeného v poštovej pečiatke, ak bola reklamácia zaslaná poštou, alebo v potvrdení železnice o prijatí reklamácie. Ak zamieta stanica ústne podanú reklamáciu úplne alebo čiastočne, vydá písomné vybavenie len na žiadosť oprávneného. Doklady predložené s reklamáciou si železnica ponechá.

(4) Ak zamietne železnica reklamáciu úplne alebo čiastočne, je povinná oprávnenému dôvody zamietnutia oznámiť.

(5) Výdavky spojené s odoslaním písomného rozhodnutia o reklamácii, ako aj s poukazom priznanej sumy uhradzuje železnica.

### § 89.
### Žaloby.

Nároky na vrátenie cestovného alebo iných súm z prepravy cestujúcich môže oprávnený podľa § 88 uplatniť žalobou jedine vtedy, ak zamietla železnica reklamáciu úplne alebo čiastočne alebo ak nevybavila reklamáciu v lehote 60 dní odo dňa jej podania.

### § 90.
### Premlčanie nárokov.

(1) Nároky na doplatenie alebo vrátenie cestovného alebo iných súm z prepravy cestujúcich sa premlčujú v 6 mesiacoch; premlčacia doba sa začína uplynutím dňa zaplatenia príslušnej sumy.

(2) Premlčacia doba neplynie od začiatku dňa podania reklamácie až do konca dňa, keď oprávnený dostal od železnice odpoveď na reklamáciu. Dôkaz o podaní reklamácie alebo o odpovedi prislúcha tomu, kto sa na to odvoláva. Opätovná reklamácia toho istého nároku nemá vplyv na beh premlčacej doby.

## Piata časť.
## Preprava cestovných batožín.

### § 91.
### Predmety prepravované ako cestovná batožina a predmety z prepravy vylúčené.

(1) Na prepravu ako cestovná batožina sa prijímajú veci cestujúceho uložené v cestovných kufroch, cestovných košoch, cestovných vakoch, malých debnách, lepenkových škatuliach, previazaných balíkoch, vreciach a v iných obaloch toho druhu, ako aj tu vymenované prázdne obaly. Tarifa určuje, ktoré predmety prijíma železnica na prepravu inak balené alebo nebalené; tarifa môže tiež obmedziť počet kusov, rozmery a váhu cestovnej batožiny.

(2) Ako cestovná batožina sú z prepravy vylúčené predmety nebezpečné, najmä predmety výbuchom nebezpečné, látky samozápalné, ľahko vznetlivé, jedovaté alebo žieravé, ako aj predmety odporne zapáchajúce, ďalej živé zvieratá a predmety, preprava ktorých je zakázaná [§ 2 ods. 2 písm. e)]. Tarifa určuje, ktoré z predmetov vylúčených z prepravy ako cestovná batožina možno výnimočne pripustiť na prepravu ako cestovnú batožinu a za akých podmienok.

(3) Tarifa určuje, ako postupuje železnica, ak prijala na prepravu predmety vylúčené z prepravy ako cestovnú batožinu.

### § 92.
### Preskúmanie cestovnej batožiny. Prirážky.

(1) Cestujúci zodpovedá za zachovanie ustanovení § 91 ods. 1 a 2 a nesie všetky dôsledky ich porušenia.

(2) Ak sa domnieva železnica, že tieto ustanovenia boly porušené, je oprávnená obsah cestovnej batožiny kedykoľvek preskúmať. Ak zistí porušenie ustanovenia § 91 ods. 1, je cestujúci povinný zaplatiť vedľajšie poplatky a hotové výdavky vzniknuté preskúmaním a doplatiť na dovozné za spešninu. Na preskúmanie cestovnej batožiny treba pribrať cestujúceho. Ak sa neustanoví cestujúci alebo ak ho nemožno vypátrať, vykoná sa preskúmanie v prítomnosti aspoň jedného svedka. V takom prípade upovedomí železnica cestujúceho o vykonaní prehľadania najneskoršie pri vydaní cestovnej batožiny.

(3) Ak sa zistilo, že boly ustanovenia § 91 ods. 2 porušené, je cestujúci povinný zaplatiť vedľajšie poplatky a hotové výdavky spôsobené preskúmaním, prirážku podľa odseku 4, doplatiť na dovozné za tovar a nahradiť škodu snáď vzniknutú. Zaplatením prirážky sa cestujúci neoslobodzuje od trestnej zodpovednosti.

(4) Ak podal cestujúci ako cestovnú batožinu predmety nebezpečné alebo ak nezachoval podmienky určené tarifou (§ 91 ods. 2), je povinný zaplatiť ako prirážku päťnásobok dovozného za cestovnú batožinu, vypočítaného za celú tarifnú vzdialenosť z odosielacej stanice až do stanice určenia, zapísanej v batožinovom lístku.

(5) Prirážka viazne na cestovnej batožine.

(6) Tarifa určuje, kedy železnica prirážku nevyberá a kedy môže prirážku zmierniť.

### § 93.
### Obal a úprava cestovnej batožiny.

(1) Cestovná batožina, pre ktorú je predpísaný obal, musí byť balená tak riadne, aby bola za prepravy chránená pred úplnou alebo čiastočnou stratou a poškodením, ako aj aby nemohla pošpiniť alebo spôsobiť škodu osobám, prevádzkovým prostriedkom alebo iným predmetom.

(2) Ak pri cestovnej batožine, pri ktorej je predpísaný obal, obal chýba alebo je chybný, ak je stav cestovnej batožiny chybný alebo ak sú na nej zrejmé stopy poškodenia, môže byť cestovná batožina odmietnutá. Ak prijme ju železnica predsa na prepravu, je oprávnená poznamenať tento nedostatok na batožinovom lístku. Ak prijme cestujúci batožinový lístok s takou poznámkou, platí to za uznanie tohto nedostatku.

(3) Cestujúci zodpovedá za to, že obal chýba alebo je chybný, že stav cestovnej batožiny je chybný alebo že sú na nej zrejmé stopy poškodenia; najmä je povinný nahradiť škodu, ktorá by tým vznikla. Ak nie je v batožinovom lístku poznámka podľa odseku 2, má dokázať tieto nedostatky železnica.

(4) Každý kus cestovnej batožiny musí byť označený dostatočne trvanlivým spôsobom a zreteľne adresou cestujúceho, ako aj stanicou určenia. Ak nie je tomu tak, môže byť prijatie cestovnej batožiny odmietnuté. Podrobnejšie ustanovenia o označení cestovnej batožiny určuje tarifa.

### § 94.
### Podanie a preprava cestovnej batožiny.

(1) Cestovná batožina sa podáva na prepravu podľa ustanovení tarify pri výpravni batožín alebo pri vlaku.

(2) Cestovná batožina môže byť podaná len na predloženie cestovného lístku platného aspoň do stanice určenia cestovnej batožiny. Tarifa môže určiť výnimky.

(3) Železnica je povinná, ak neustanovuje tarifa inak, na účely prepravnej smluvy zistiť pri prijatí cestovnej batožiny počet kusov a váhu. Cestujúci má právo zúčastniť sa na tomto zisťovaní. Tarifa môže pri niektorých predmetoch určiť pre výpočet dovozného jednotkové váhy.

(4) Prepravná smluva je uzavretá, len čo je cestovná batožina železnicou prijatá na prepravu a cestujúcemu vydaný, ak to určuje tarifa, batožinový lístok. Cestujúci je povinný sa presvedčiť pri prejímaní batožinového lístku, či je spísaný správne podľa jeho údajov. Prijatím tohto lístku prijíma cestujúci zodpovednosť za správnosť údajov v ňom uvedených a stihnú ho všetky následky vyplývajúce z toho, že tieto údaje sú nesprávne, nepresné alebo neúplné.

(5) Vzorec batožinového lístku je určený tarifou.

(6) Železnica vypraví cestovnú batožinu po ceste, po ktorej platí cestovný lístok. Tarifa môže určiť výnimky.

(7) Cestujúci má právo pri podaní cestovnej batožiny určiť vlak, ktorým sa má cestovná batožina prepraviť z odosielacej stanice. Ak tak neurobí alebo ak nepodá cestovnú batožinu k určenému vlaku včas, prepraví železnica cestovnú batožinu najbližším vhodným vlakom. Ak sa musí cestovná batožina cestou prekladať do iného vlaku, musí sa ďalej prepraviť prípojným vlakom, ktorým sa prepravujú cestovné batožiny; ak však nie je na preloženie dosť času alebo ak nie je v batožinovom vozni miesto, prepraví železnica cestovnú batožinu najbližším vhodným vlakom.

(8) Tarifa alebo cestovný poriadok môže vylúčiť alebo obmedziť prepravu cestovných batožín pri niektorých vlakoch. Ak to vyžadujú prevádzkové pomery, môže tak železnica urobiť vývеskou na stanici.

(9) Tarifa môže určiť osobitné podmienky pre prijatie cestovnej batožiny pri vlaku, ako i pre nakladanie ťažkých kusov.

(10) Podmienky pre platenie prepravného určuje tarifa.

### § 95.
### Vydanie cestovnej batožiny.

(1) Držiteľ batožinového lístku je oprávnený žiadať vo výpravni batožín v stanici určenia vydanie cestovnej batožiny, len čo uplynie po príchode vlaku, ktorým cestovná batožina mala sa prepraviť, čas potrebný na jej prichystanie, najviac však jedna hodina. Tento čas sa predlžuje o čas potrebný na splnenie colných alebo iných predpisov. Tarifa určuje osobitné podmienky pre vydanie cestovnej batožiny pri vlaku, ako i pre vykladanie ťažkých kusov.

(2) Železnica vydá cestovnú batožinu po zaplatení súm na nej viaznúcich a po vrátení batožinového lístku; nie je však povinná skúmať, či je držiteľ batožinového lístku oprávnený cestovnú batožinu prevziať. Ak nie je vrátený batožinový lístok, vydá železnica cestovnú batožinu len tomu, kto vierohodne preukáže svoju oprávnenosť na prevzatie a odovzdá vyhlásenie podľa ustanovení tarify.

(3) Na včasnú žiadosť držiteľa batožinového lístku vráti železnica cestovnú batožinu v odosielacej stanici alebo ju vydá v niektorej stanici na ceste, ak to dovoľujú prevádzkové pomery a ak tomu nebránia colné alebo iné predpisy; držiteľ batožinového lístku je povinný zaplatiť sumy viaznúce na cestovnej batožine a vrátiť batožinový lístok.

(4) Cestovná batožina sa musí prevziať v lehote určenej tarifou; ak sa v tej lehote neprevzala, vyberie železnica skladištné určené tarifou.

(5) Ak nevydala železnica cestovnú batožinu, hoci na to bola podľa ustanovenia odseku 1 povinná, je držiteľ batožinového lístku oprávnený žiadať osvedčenie o tom, kedy žiadal o vydanie. Ak chýbajú pri vydaní cestovnej batožiny niektoré z kusov zapísaných v batožinovom lístku, môže držiteľ tohto lístku, skôr než prijme došlé kusy, žiadať od železnice o tom osvedčenie.

(6) Cestovnú batožinu, ktorá nebola prevzatá do 14 dní po príchode do stanice určenia, môže železnica predať za podmienok určených tarifou, a za podmienok § 47 ods. 5 i zničiť. Cestovná batožina, v ktorej sú veci, ktoré sa rýchlo kazia, alebo živé zvieratá, ak dovoľuje ich prepravu tarifa, a ktorá nebola prevzatá v lehote podľa odseku 4, je železnica oprávnená predať i pred uplynutím lehoty 14 dní.

### § 96.
### Meškanie alebo vynechanie vlakov; strata pripojenia. Prevádzkové poruchy.

(1) Ak bolo meškaním vlaku zmeškané pripojenie k inému vlaku alebo ak nejde niektorý vlak vôbec alebo len po časti cesty, môže cestujúci, ak sa vzdá ďalšej cesty, žiadať o vydanie cestovnej batožiny a vrátenie rozdielu medzi zaplateným dovozným za cestovnú batožinu a dovozným za prejdenú trať.

(2) Ak sa vzdá cestujúci ďalšej cesty a ak sa vráti najbližším vhodným vlakom do nástupnej stanice bez prerušenia cesty, prepraví železnica na jeho žiadosť cestovnú batožinu zadarmo späť vlakom, ktorý cestujúci použije pri ceste späť; rozdiel medzi zaplateným dovozným a dovozným za prejdenú trať mu na jeho žiadosť vráti. Ustanovenie § 85 ods. 3 vety druhej platí obdobne.

(3) Ak sa vzdá cestujúci zpiatočnej cesty a bezplatnej prepravy cestovnej batožiny späť a ak pokračuje v ceste, prepraví železnica jeho cestovnú batožinu bez doplatku vlakom, ktorým cestujúci ide.

(4) Ustanovenie § 85 ods. 6 platí obdobne.

### § 97.
### Colné a iné predpisy.

(1) Cestujúci je povinný spravovať sa colnými alebo inými predpismi o prehľadaní cestovných batožín. Cestujúci je povinný byť pri tomto prehľadaní prítomný. Železnica nezodpovedá za následky vzniknuté z toho, že cestujúci tieto povinnosti neplnil.

(2) Železnica je oprávnená žiadať za svoju účasť pri plnení colných alebo iných predpisov vedľajšie poplatky určené tarifou alebo vývеskou na stanici a náhradu hotových výdavkov.

### § 98.
### Návratky.

(1) Ak vezme cestujúci cestovnú batožinu späť v odosielacej stanici skôr, než bola odoslaná, môže žiadať vrátenie dovozného.

(2) Ak vydá železnica cestovnú batožinu v niektorej stanici na ceste, je cestujúci oprávnený žiadať vrátenie rozdielu medzi zaplateným dovozným a dovozným za prejdenú trať.

(3) O vrátení dovozného pri zmeškaní pripojenia a vynechania vlakov platia ustanovenia § 96 ods. 1, 2 a obdobne ustanovenie § 85 ods. 6.

(4) Železnica je oprávnená v prípadoch odsekov 1 a 2 sraziť si za batožinový lístok 10 Kčs, a ak vracia príslušnú sumu poštou, odpočítať poštové poplatky.

(5) Nárok na návratok podľa odsekov 1 až 3 zaniká, ak nebol uplatnený na železnici do 6 mesiacov; táto lehota sa začína uplynutím dňa, keď bola uzavretá prepravná smluva.

(6) Ustanovenia § 87 ods. 10 až 12 platia obdobne.

### § 99.
### Rozsah zodpovednosti.

(1) Železnica zodpovedá za podmienok určených v §§ 99 až 107 za škodu vzniknutú úplnou alebo čiastočnou stratou alebo poškodením, a to od prijatia cestovnej batožiny na prepravu až do jej vydania, a za oneskorené vydanie cestovnej batožiny.

(2) Za vydanie sa považuje aj odovzdanie cestovnej batožiny v stanici určenia colnici alebo inému štátnemu orgánu do jeho skladišťa.

(3) Železnica nezodpovedá za úplnú alebo čiastočnú stratu alebo poškodenie cestovnej batožiny, ak dokáže, že škoda bola spôsobená zavinením cestujúceho, chybnosťou cestovnej batožiny alebo okolnosťami, ktoré železnica nemohla odvrátiť ani zdolať.

(4) Železnica nezodpovedá za oneskorené vydanie cestovnej batožiny, ak dokáže, že oneskorené vydanie bolo spôsobené okolnosťami, ktoré železnica nemohla odvrátiť ani zdolať.

### § 100.
### Obmedzenie zodpovednosti za škody, ktoré môžu vzniknúť zo zvláštnych príčin.

(1) Železnica nezodpovedá pri cestovnej batožine za škodu vzniknutú z jednej alebo niekoľkých ďalej uvedených príčin:

a) z nebezpečenstva súvisiaceho s tým, že obal chýba alebo je chybný;

b) z nebezpečenstva úplnej alebo čiastočnej straty alebo poškodenia súvisiaceho so zvláštnou povahou cestovnej batožiny;

c) z nebezpečenstva súvisiaceho s tým, že predmety, ktoré sú ako cestovná batožina z prepravy vylúčené, boly predsa podané na prepravu ako cestovná batožina;

d) z nebezpečenstva spojeného s prepravou pre živé zvieratá, ak dovoľuje tarifa prepravovať niektoré živé zvieratá ako cestovnú batožinu.

(2) Ak mohla podľa okolností prípadu vzniknúť škoda z jednej alebo niekoľkých príčin uvedených v odseku 1, platí domnienka, že z nich vznikla, ak nedokáže cestujúci opak.

### § 101.
### Výška náhrady za úplnú alebo čiastočnú stratu cestovnej batožiny.

(1) Úplnou stratou je strata celej cestovnej batožiny; čiastočnou stratou sa rozumie strata jednotlivých kusov cestovnej batožiny alebo strata na jej váhe.

(2) Ak musí železnica podľa ustanovení tohto poriadku dať náhradu za úplnú alebo čiastočnú stratu cestovnej batožiny, zaplatí železnica oprávnenému jej skutočnú cenu v mieste a čase odoslania, nie však viac než 1.000 Kčs za každý chýbajúci kilogram skutočnej hrubej váhy.

(3) Za úplnú stratu cestovnej batožiny s udanou cenou zaplatí železnica ako náhradu udanú cenu, pri čiastočnej strate udanú cenu strateného kusa, alebo ak došlo iba k strate na váhe, zodpovedajúci diel udanej ceny za každý chýbajúci kilogram. Ak dokáže železnica, že udaná cena presahuje cenu cestovnej batožiny v mieste a čase jej odoslania, zaplatí náhradu iba do výšky takej ceny.

(4) Železnica nahradí aj dovozné za cestovnú batožinu, vedľajšie poplatky, clo, dane, dávky a iné hotové výdavky, ktoré bolo treba zaplatiť v súvislosti s prepravou stratenej cestovnej batožiny. Za ďalšie škody sa náhrada neposkytuje.

### § 102.
### Domnienka o strate cestovnej batožiny. Nájdenie cestovnej batožiny.

(1) Ak neboly cestovná batožina alebo jednotlivý kus cestovnej batožiny prichystané na vydanie cestujúcemu do 14 dní po uplynutí dňa, keď sa o vydanie žiadalo, pokladajú sa za stratené.

(2) Ak sa jednotlivý kus cestovnej batožiny nájde do jedného roka po dni, keď sa žiadalo o vydanie, je železnica povinná upovedomiť o tom oprávneného, ak jeho bydlisko je známe alebo sa môže zistiť.

(3) Oprávnený môže do 30 dní po tom, čo dostal zprávu podľa odseku 2 žiadať, aby mu nájdený kus cestovnej batožiny bol vydaný v stanici, ktorú určí. Železnica jeho žiadosti vyhovie, ak oprávnený zaplatí dovozné za cestovnú batožinu z pôvodnej odosielacej stanice do stanice, ktorú určil, a vráti náhradu, ktorá mu bola vyplatená, vyjmúc dovozné za cestovnú batožinu, pokiaľ bolo v tejto náhrade započítané. Oprávnený má však nárok na náhradu za oneskorené vydanie, poprípade i nárok na náhradu za čiastočnú stratu alebo poškodenie.

(4) Ak nájdený kus cestovnej batožiny nebol požadovaný v lehote 30 dní alebo ak bol nájdený až po roku, postupuje železnica s nájdeným kusom podľa svojho uváženia, prihliadajúc pritom na zákonné ustanovenia a opatrenia štátnych orgánov.

### § 103.
### Výška náhrady za poškodenie cestovnej batožiny.

(1) Za poškodenie cestovnej batožiny je železnica povinná zaplatiť sumu, o ktorú sa cestovná batožina znehodnotila. Za ďalšie škody vzniknuté poškodením sa náhrada neposkytuje.

(2) Za poškodenie cestovnej batožiny s udanou cenou zaplatí železnica náhradu v rozsahu zodpovedajúcom znehodnoteniu cestovnej batožiny, nie však viac než udanú cenu.

### § 104.
### Udanie ceny.

Cestujúci môže pri podaní cestovnej batožiny udať jej cenu. Ak obsahuje cestovná batožina s udanou cenou niekoľko kusov, je cestujúci povinný udať cenu každého kusa. Podrobnejšie podmienky určuje tarifa.

### § 105.
### Výška náhrady za oneskorené vydanie cestovnej batožiny.

(1) Za oneskorené vydanie cestovnej batožiny je železnica povinná zaplatiť ako náhradu polovicu dovozného za cestovnú batožinu za každý začatý deň od žiadosti o vydanie, najviac však za 14 dní, pokiaľ oprávnený nedokáže, že mu oneskoreným vydaním vznikla škoda. Náhrada prislúcha aj za deň, v ktorom oprávnený požiadal o vydanie.

(2) Ak dokáže oprávnený, že oneskoreným vydaním mu vznikla škoda, zaplatí železnica náhradu škody, avšak len do výšky dvojnásobku súm vypočítaných podľa odseku 1.

(3) Náhrada za oneskorené vydanie neprislúcha pri úplnej strate cestovnej batožiny.

(4) Pri poškodení cestovnej batožiny sa pripočítava náhrada za oneskorené vydanie k sume náhrady za poškodenie cestovnej batožiny (§ 103).

(5) Železnica neposkytuje náhradu za oneskorené vydanie, ak je nárok pri jednej prepravnej smluve menej než 20 Kčs.

### § 106.
### Zúrokovanie náhrady.

(1) Oprávnený môže žiadať 6 % úroky ročne z priznanej sumy, ak je táto suma z jednej prepravnej smluvy väčšia než 500 Kčs.

(2) Úroky sa počítajú odo dňa podania reklamácie do dňa poukazu sumy. Úrok sa však nepočíta, ak poukázala železnica sumu do 60 dní odo dňa podania reklamácie.

(3) Železnica neposkytuje úroky za čas, po ktorý oprávnený zdržal vybavenie reklamácie, a to najmä tým, že nepredložil potrebné doklady pre určenie výšky náhrady.

### § 107.
### Zodpovednosť železnice za zamestnancov.

(1) Železnica zodpovedá za svojich zamestnancov vo svojej službe a za iné osoby, ktoré použije na vykonanie prevzatej prepravy.

(2) Ak vykonávajú železniční zamestnanci na žiadosť úkony, ktoré železnici neprislúchajú, sú pokladaní za splnomocnencov toho, za koho konajú, a železnica za ich konanie nezodpovedá.

### § 108.
### Zistenie straty alebo poškodenia cestovnej batožiny.

(1) Železnica je povinná zistiť zápisnicou úplnú stratu cestovnej batožiny ihneď, len čo je úplná strata nepochybná, inak až za 14 dní po dni, keď bolo požiadané o jej vydanie. Odpis zápisnice vydá železnica oprávnenému.

(2) Ak objaví železnica čiastočnú stratu alebo poškodenie cestovnej batožiny alebo ak sa domnieva, že došlo k čiastočnej strate alebo poškodeniu, alebo ak to tvrdí oprávnený, je železnica povinná ihneď, a to podľa možnosti v prítomnosti oprávneného, spísať zápisnicu. V zápisnici sa zistí stav cestovnej batožiny, podľa potreby jej váha, a pokiaľ je to možné, príčina a veľkosť škody i čas, kedy škoda vznikla. Odpis zápisnice vydá železnica oprávnenému.

(3) Na zisťovanie čiastočnej straty alebo poškodenia priberie železnica aspoň jedného svedka, a ak je to potrebné, i znalca. Taktiež oprávnený si môže pribrať na vlastné trovy znalca.

(4) Ak neuzná oprávnený zistenie zápisnicou, môže žiadať na súde o zabezpečenie dôkazu.

### § 109.
### Reklamácia.

(1) Nárok z prepravnej smluvy sa musí uplatniť na železnici písomne (reklamácia); ústne sa môže uplatniť iba reklamácia na vrátenie dovozného za cestovnú batožinu, ak vracia stanica dovozné alebo jeho rozdiel podľa § 98 ods. 1 až 4. Tarifa určuje, ktoré údaje musí reklamácia obsahovať, ktoré doklady sa musia spolu s ňou predložiť a kde ju treba podať.

(2) Uplatniť nárok z prepravnej smluvy je oprávnený držiteľ batožinového lístku alebo ten, kto vierohodne preukáže svoju oprávnenosť.

(3) Železnica je povinná písomne oznámiť svoje rozhodnutie o písomnej reklamácii oprávnenému do 60 dní odo dňa podania reklamácie a vrátiť doklady. Tarifa určuje, ktoré z dokladov je železnica oprávnená si ponechať.

(4) Ak zamietne železnica reklamáciu úplne alebo čiastočne, je povinná oprávnenému dôvody zamietnutia oznámiť.

### § 110.
### Zánik nárokov proti železnici.

(1) Odberom cestovnej batožiny zanikajú proti železnici všetky nároky z prepravnej smluvy okrem prípadov uvedených v odseku 2.

(2) Nezanikajú nároky na vrátenie zaplatených súm podľa prepravnej smluvy a nároky na náhradu,

a) ak bola zistená čiastočná strata alebo poškodenie cestovnej batožiny (§ 108) do odberu alebo ak bolo také zistenie opomenuté iba vinou železnice;

b) z takých zvonku neznateľných škôd, ktoré boly zistené až po odbere cestovnej batožiny oprávneným, ale iba za týchto podmienok:

   1. ak neponúkla železnica oprávnenému, aby sa presvedčil v stanici určenia o stave cestovnej batožiny,

   2. ak podá oprávnený návrh na zistenie (§ 108) ihneď po objavení škody, najneskoršie však do 3 dní po odbere cestovnej batožiny,

   3. ak dokáže, že škoda vznikla od prijatia na prepravu do odberu;

c) za oneskorené vydanie cestovnej batožiny, ak bola reklamácia podaná do 15 dní po odbere.

### § 111.
### Žaloby.

Nároky z prepravnej smluvy môže oprávnený podľa § 109 uplatniť žalobou jedine vtedy, ak zamietla železnica reklamáciu úplne alebo čiastočne alebo ak nevybavila reklamáciu v lehote 60 dní odo dňa jej podania.

### § 112.
### Premlčanie nárokov.

(1) Nároky vyplývajúce z ustanovení o preprave cestovných batožín sa premlčujú v jednom roku.

(2) Premlčacia doba sa začína:

a) pri nárokoch na náhradu za úplnú stratu uplynutím 14. dňa po uplynutí dňa, v ktorom mala cestovná batožina dôjsť do stanice určenia;

b) pri nárokoch na náhradu za čiastočnú stratu, poškodenie alebo oneskorené vydanie uplynutím dňa vydania;

c) pri nárokoch na doplatenie alebo vrátenie dovozného, vedľajších poplatkov, prirážok a hotových výdavkov uplynutím dňa, keď bola uzavretá prepravná smluva;

d) pri nárokoch na vyplatenie výťažku z predaja uplynutím dňa predaja;

e) pri ostatných nárokoch uplynutím dňa, keď nastala udalosť odôvodňujúca podanie reklamácie.

(3) Premlčacia doba neplynie od začiatku dňa podania reklamácie až do konca dňa, keď oprávnený dostal od železnice odpoveď na reklamáciu a doklady, ktoré k nej boly priložené, pokiaľ železnica nie je oprávnená niektoré si z nich ponechať. Dôkaz o podaní reklamácie alebo o odpovedi a o vrátení dokladov prislúcha tomu, kto sa na to odvoláva. Opätovná reklamácia toho istého nároku nemá vplyv na beh premlčacej doby.

## Šiesta časť.
## Nosiči a úschovne.

### § 113.
### Nosiči.

(1) V staniciach, kde je to potrebné, ustanoví železnica nosičov, ktorí sú povinní podľa príkazov cestujúcich prenášať v staničnom obvode predmety prípustné ako ručné i cestovné batožiny, a to za sumy uverejnené výveskou.

(2) Nosiči musia mať služobný odznak. Pri prevzatí predmetov podľa odseku 1 vydajú cestujúcemu známku opatrenú svojím číslom a na požiadanie predložia sadzobník nosičov a služobný preukaz.

(3) Za predmety sverené nosičovi podľa odseku 1 zodpovedá železnica ako za cestovnú batožinu prijatú na prepravu.

(4) Ak vykonávajú nosiči na žiadosť cestujúceho iné úkony, než ktoré vyplývajú z ustanovenia odseku 1, pokladajú sa za jeho splnomocnencov.

### § 114.
### Úschovne.

(1) V staniciach, kde je to potrebné, zriadi železnica, pokiaľ je to možné, úschovne, kde možno za sumu určenú tarifou odovzdať predmety do dočasnej úschovy. Podmienky určuje tarifa.

(2) Ak neboly uschované predmety prevzaté v lehote určenej tarifou, je železnica oprávnená ich odovzdať socialistickej právnickej osobe za odhadnú alebo úradne určenú cenu alebo predať na verejnej dražbe, a za podmienok § 47 ods. 5 i zničiť. Podrobnosti určuje tarifa.

(3) Ak zavinila železnica stratu, poškodenie alebo oneskorené vydanie uschovaných predmetov, uhradzuje preukázanú škodu, a to pri predmetoch bez udanej ceny do sumy 2.000 Kčs a pri predmetoch s udanou cenou až do výšky udanej ceny, najviac však do sumy 50.000 Kčs. Podmienky, za ktorých možno udať cenu uschovaného predmetu, určuje tarifa.

### § 115.
### Reklamácia z vykonávania služieb nosičov a úschovní. Žaloby. Premlčanie nárokov.

(1) Pre reklamácie z vykonávania služieb nosičov a úschovní, pre žaloby a premlčanie nárokov platia obdobne ustanovenia §§ 109, 111 a 112, pokiaľ v odsekoch 2 až 4 nie je ustanovené inak.

(2) Reklamáciu z nosičskej služby môže uplatniť ten, kto predloží známku vydanú nosičom, pri nárokoch z úschovy doklad určený tarifou, alebo ak nemôže tieto doklady predložiť, kto preukáže vierohodne svoju oprávnenosť; doklady sa musia pripojiť k reklamácii.

(3) Reklamácia sa môže uplatniť písomne na stanici, v ktorej nastala skutočnosť zakladajúca nárok, alebo na inom mieste, ktoré na požiadanie stanica oznámi. Ak je reklamácia podávaná osobne, potvrdí železnica na prianie jej podanie.

(4) Nároky z vykonávania služieb nosičov a úschovní sa premlčujú v 6 mesiacoch. Premlčacia doba sa začína uplynutím dňa, keď oprávnený požiadal nosiča alebo úschovňu o vydanie predmetov, pri nárokoch na vyplatenie výťažku z predaja uplynutím dňa predaja.

## Siedma časť.
## Prechodné a záverečné ustanovenia.

### § 116.
### Prechodné ustanovenia.

Železničné prepravné smluvy uzavreté vo vnútrozemskej preprave do 31. marca 1952, ale splnené po tomto dni, sa posudzujú podľa doterajších predpisov.

### § 117.
### Zrušovacie ustanovenia.

Zrušujú sa všetky predpisy, ktoré sú v rozpore s týmto poriadkom, najmä vládne nariadenie č. 1/1946 Sb. i s prílohou k nemu, vo znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich.

### § 118.
### Účinnosť a vykonanie.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom 1. apríla 1952; vykoná ho minister dopravy.

**Zápotocký v. r.**

**Pospíšil v. r.**

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.